

ŽIVA ZAJEDNICA

1F2384 E

Listopad / Oktober 1982. Broj **10** (35)

»LEBENDIGE GEMEINDE«

MITTEILUNGSBLATT DER
KROATISCHEN KATHOLISCHEN MISSIONEN

ERSCHEINUNGSORT FRANKFURT AM MAIN

CIJENA / PREIS 1,- DM

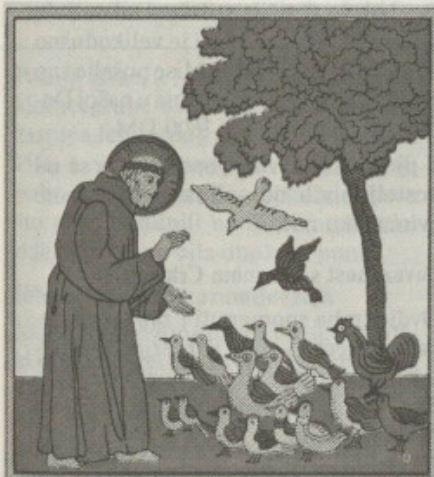
LIST HRVATSKIH KATOLIČKIH MISIJA

Bez Crkve nema Kristova sljedbenika!

(Ohne Kirche gibt es keinen Christi Nachfolger)

Život Crkve, kako domovinske tako i njemačke, karakterizirali su ovih ljetnih mjeseci značajni događaji: hodočašća (posebno mladih), biblijske olimpijade, stogodišnjica uspostavljanja re-

dovite hijerarhije u Bosni i Hercegovini, stota obljetnica smrti istarskog biskupa i preporoditelja Jurja Dobrile, završna slavlja rođenja sv. Franje po župama, metropolijama i na razini Crkve

Franz v. Assisi * um 1182

Lik sv. Franje dominirao je na poštanskim spomen - listovima izdatim u povodu 87. Katholikentaga

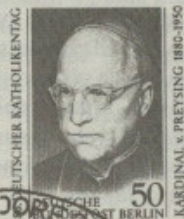
87. Deutscher Katholikentag Düsseldorf 1982

u Hrvata, katehetska ljetna škola i dr. U ovaj broj našeg lista stavili smo na prve stranice izvještaje s Katholikentaga u Düsseldorfu i sa završne proslave Franjine godine u Zagrebu. I jedan i drugi izvještaj jasno pokazuju povezanost naše domovinske i raseljene Crkve te ukorijenjenost hrvatskih katolika u jednu, svetu, katoličku i apostolsku Crkvu, po uzoru na sv. Franju Asiškoga za koga životopisac zabilježi da je bio „totus catholicus - potpuni katolik“. Franjin lik i Franjina poruka duboko su se usjekli u srca nebrojenog mnoštva - dovoljno je upitati mlade što o njemu znaju i što o njemu misle. U ovim nemirnim, mržnom otrovanim i zagađenošću ljudskog okoliša prijetećim vremenima mirotvorac i ljubitelj prirode iz Asiza djeluje kao uzor koji treba slijediti, kao Svetac kojega treba oponašati ako čovječanstvo želi preživjeti. Franjo iz Asiza je bio mnogostruki izazov svom vremenu, svojem svijetu i svojoj Crkvi. I danas je on to. Pokazao je to i Katholikentag. Franjo je bio duboko osvjedočen da se nemirom, kritiziranjem, buntom ne može ostvariti mir Kristov i da bez Crkve nitko ne može biti sljedbenik Isusa Nazarećanina.

U ovom broju

- Utiranje puta novim Duhovima str. 2 - 3
- Ljubi svoje, poštuju tuđe str. 4 - 5
- Eugen Kumičić str. 6
- Iz naših misija str. 7 - 9
- Iz Naddušobrižničkog ureda str. 10 - 11
- Socijalni savjetnik str. 12 - 14
- O mladima, za mlade str. 15
- Joža i njegov sin str. 16
- Recenzije knjiga str. 17 - 18
- Crkva - zaštitnica stranaca str. 20

Katholikentag u Düsseldorfu

Utiranje puta novim Duhovima

Düsseldorf je početkom rujna postao stjecište za tisuće mladih i starijih katolika iz cijele Njemačke. Od 1. – 5. rujna u „malom Parizu“ na Rajni, kako ovdje vele za Düsseldorf, održavao se 87. njemački Katholikentag.

Organizatori su bili iznenađeni a i zadovoljni kad su mogli započeti s otvaranjem Katholikentaga u Hofgartenu u nazočnosti 40 000 mladih. Aktivne su bile sve župske zajednice grada Düsseldorfa koje su se trudile da lijepo ugoste sve pridošlice. Spavali su mladi ljudi po kućama, u župskim dvoranama i pod šatorima. U razgovoru s njima moglo se čuti da nisu došli kao turisti, nego da jedni s drugima prodube vjeru i veselo se uključe u izgradnju boljeg svijeta.

To je ujedno bio i moto ovoga Katholikentaga: obraćenjem i vjerom obnoviti svijet.

Papina poruka

Kod otvaranja Katholikentaga pročitala se i Papina poslanica koju je napisao za ovaj događaj i u kojoj je na poseban način potaknuo mlade da se približe Kristu i da crpe nove snage na duhu Kristovu i šire veselu vijest surađujući sa svim ljudima dobre volje. Kršćanska ljubav ne pozna granica. Stoga je Papa u svojoj poslanici upozorio na odgovornost prema nezaposlenima, strancima, osamljenima, bolesnima. Svima treba pružiti pomoć. Skupa s braćom i sestrama po vjeri iz drugih zemalja treba koraćati putem jedinstva, da se uz pomoć Božjeg Duha pripremimo za nove Duhove, naglasio je Papa u svojoj poslanici.

Uz istaknute crkvene ličnosti prisutne kod otvaranja Katholikentaga: kardinala Höffnera, kardinala Volka, primasa Poljske Glempa, pariškog nadbiskupa Lustigera i druge biskupe bio je prisutan i zagrebački biskup dr. Đuro Kokša. Zapaženi su bili govori predsjednika njemačkih katolika dr. Hansa Maiera i predsjednika njemačkog evangeličkog crkvenog kongresa Erharda Epplera. Posebni pljesak bio je upućen primasu Poljske Josipu Glempu. Tako je ovaj prvi dan otpočeo velikim oduševljenjem svih prisutnih uz molitvu, pjesmu, razmišljanje nad riječima govornika, u čijim se riječima moglo nazrijavati: tražimo putove za mir.

Kroz naredne dane od četvrtka 2. 9. do nedjelje 5. 9., u svim gradskim crkvama obavljale su se službe Božje i održavala razna predavanja. Zadivljuje veliko prisustvo mladih koji svojom pjesmom i molitvom oživješe liturgijska slavlja.

Zajednička molitva Hrvata i Nijemaca

U petak 3. 9. u 19 sati po svim crkvama bile su posebne službe Božje sa strancima. Hrvatski se vjernici sastadoše u crkvi svetog Apolinara. Odazvaše se u velikom broju i skupa s Njemcima ispuniše crkvu svetog Apolinara. Misu predvodi zagrebački biskup dr. Đuro Kokša a oko njega svećenici: dekan sv. Apolinara A. Belecke, fra B. Dukić, fra Ivon Menđušić, fra B. Ančić, fra M. Kljajić, fra P. Obrdalj, vlč. Jozo Čorić, vlč. S. Vrdoljak, fra F. Mušura, fra T. Duka, vlč. A. Slavić, fra B. Morić, fra P. Čuljak, fra M. Marić, prelat Amann, vlč. A. Čipčić fra N. Čurčija, vlč. S. Penić, fra J. Župić i fra A. Anić.

Golub – simbol Duha Svetoga i simbol mira

Za vrijeme Mise pjevao je zbor mladih Nijemaca sv. Nikole i zbor mladih iz Hrvatske katoličke misije Düsseldorf potpomognut od još nekoliko članova iz velikog zbora. Pjevanje je na orguljama pratio prof. M. Leščan. U pjevanju su sudjelovali, i to vrlo skladno, svi prisutni vjernici.

Biskup dr. Đuro Kokša u svojoj propovijedi koju je izrekao na hrvatskom i njemačkom jeziku, i to vrlo tečno, što je zadivilo i njemačke vjernike, istakao je da naši vjernici mogu mnogo dobrog, plemenitog i lijepog naučiti od njemačkih vjernika i mnogo toga uzeti iz njihove kulturne baštine, ali da i sami mogu i moraju prenijeti njima naše kulturno i vjersko blago te u zajedničkoj

suradnji svjedočiti ljepotu kršćanstva koje nas povezuje i združenim silama izgrađivati bolji svijet: svijet ljudi koji se vole, poštuju, razumijevaju i jedan drugom pomažu u zgodama i nezgodama života.

Poslije misnog slavlja oživjela je misijska velika dvorana. Upoznavanje, zbližavanje, stisak ruku, radost na licima hrvatskih i njemačkih vjernika. Svjesni su da su jedno u Kristu. Dok stariji pomalo pijuckaju rujno vino s naše grude, mladi su neumorni. I njemački i naši. Veselo prenose naše kulturno blago. Kroz pjesmu nas povezuju s ravnom Slavonijom, Bosnom ponosnom, hrvatskim Zagorjem i lijepom Dalmacijom. Otkrivaju nam dušu hrvatskog čovjeka koji ljubi, pjeva, u kolu skače i nastavlja živjeti baštinu svojih otaca. Naše razdragane mlade prati na klaviru prof. Mato Leščan, a dirigira fra Jozo Župić.

Fra Nikola Čurčija srdačno zahvaljuje dekanu A. Belecku koji je velikodušno odredio da se kolekta s Mise pošalje kao pomoć za svećenička zvanja u našoj Domovini. Skupljeno je 1600 DM.

S pjesmom „Hvala“ oprostismo se od gostoljubivih domaćina i zaželjesmo svima laku noć.

Povezanost s mjesnom Crkvom

Ovdje treba spomenuti i zauzetost dekana Belecka koji je dan prije, u četvrtak 2. 9. u 20,30 sati, organizirao sa svećenicima strancima molitveni susret na Messegelände.

Uz biskupa Dicka prisutni su bili: dekan Belecke, prelat Amann, jedan talijanski i jedan španjolski svećenik te hrvatski svećenici fra Nikola Čurčija i fra Jozo Župić. Preko dva sata trajao je ovaj molitveno-meditativni susret kod kojeg se razmišljalo nad problematikom stranaca. Glazbenu stranu vodio je orguljaš crkve sv. Apolinara a dijapozitive odabrala tajnica dekana A. Belecka. Tom molitvenom susretu pridružili su se mladi Nijemci i nekoliko časni sestara iz Japana.

Zajednička Misa svih nacija bila je u subotu 4. 9. u 15 sati na Messegelände – hala 5. I ovdje se Hrvati odazvaše u velikom broju i pridružiše velikom mnoštvu braće i sestara po vjeri. Uz prisutne kardinala i biskupe prisutan je opet naš zagrebački biskup dr. Đuro Kokša te svećenici fra B. Dukić, fra N. Čurčija, fra K. Bašić i prelat Amann.

U Zagrebu (Sigetu) održana završna proslava „Franjine godine“

Franjin duh – uvijek duh Crkve

Završna domovinska proslava 800. obljetnice rođenja sv. Franje održala se 29. kolovoza 1982. godine u novoj franjevačkoj crkvi u Sigetu (Zagreb). Ovom nezaboravnom nacionalnom slavlju prethodili su ne samo „Dani sv. Franje“ u zagrebačkim župama nego i višemjesečni mukotrni molitveni rad i zalaganje Franjinih sinova i kćeriju (noročito u Dalmaciji, Hercegovini i Bosni). Mnogi biskupi, svećenici, redovnici i vjernici zdušno su se uključivali u komemoriranje Franjina jubileja. Da se podsjetimo:

U mnogim župama su održane pučke misije u kojima su propovjednici (među njima i neki iz Njemačke) nastojali približiti slušateljstvu lik i djelo „drugoga Krista“. Većina franjevačkih provincija organizirale je značajne sus-

rete i simpozije o Asiškom Siromahu. Za njima nisu zaostajale ni mnoge naše biskupije. Splitska je metropolija npr. proslavila Franjin dan u Imotskom. Izvjestitelji bilježe da se u tom gradiću tog dana našlo blizu 30.000 vjernika, Franjinih štovatelja. Izlazili su ne samo franjevački nego i biskupijski listovi i bilteni posvećeni životu sv. Franje, puni vijesti i događaja vezanih uz ovu značajnu obljetnicu. Regionalna natjecanja u poznavanju „Franje i Evanđelja“ doživjela su svoj vrhunac u finalu olimpijade u Sigetu i približila desecima tisuća mladih ovu jedinstvenu pojavu u životu ne samo hrvatske nego i opće Crkve. Medaljice, značke, privjesci i majice s Franjinom slikom našle su na tisuće ljubitelja. Cijela Crkva u Hrvata bila je ponesena ljepotom i jednostavnošću duha „malog Brata“ iz Asiza.

Nikakvo onda čudo da se na završnom slavlju Franjine godine koje je predvodio nadbiskup F. Kuharić našlo 16 biskupa, 20 provincijala i 150 svećenika. Vjerničko mnoštvo ispunilo je sve natkrivene prostore velike crkve sv. Križa. Bilo bi ih i više da se toga dana „sestrica kiša“ nije previše rasplakala. Najuporniji su pod kišobranama sudjelovali u euharistiji i pozorno slušali propovijed prvog hrvatskog biskupa koji je pozvao franjeve i franjevece da proživljavanjem Evanđelja na Franjin način budu „blagoslov za ozdravljenje duše hrvatskog naroda“ napomenuvši da „samo u Crkvi i s njom možemo trajno piti na izvorima spasenja. Franjo je ljubio Crkvu

i kad je vidio mnogu svoju braću i sestre kako iznevjeruju svetost te svete Crkve.“

Iseljeni dio hrvatske Crkve u Njemačkoj također se aktivno i plodonosno uključio u proslavu obljetnice sv. Franje. Posebni Inicijativni odbor planirao je, poticao i koordinirao franjevačke sastanke i aktivnosti. U studenom prošle godine održano je veliko franjevačko zborovanje u Königsteinu. Tu su date posebne smjernice za što duhovnije proživljavanje Franjine godine. U regijama su misionari održavali susrete posvećene sv. Franji. Utješno je konstatirati da je narod masovno sudjelovao na tim susretima. U mnogim misijama održane su duhovne obnove, predavanja i prikazivani filmovi – sve o sv. Franji, a biblijska olimpijada održana početkom svibnja u Frankfurtu bila je u znaku „Franje i Evanđelja“, kao i domovinska. Organizirana su hodočašća „Stopama sv. Franje“. Nemali broj vjernika bio je tako u Asizu, Rimu, Padovi da bi na izvorima franjevaštva što bolje upoznao Franju i njegovo djelo. „Živa zajednica“ je redovito izvješćivala o svim tim događajima. Sinovi i kćeri Brata Franje na pastoralnom radu u Zapadnoj Evropi sastat će se polovicom studenoga o. g. u Vierzehenheiligen da bi u molitvi, razmišljanju i razgovorima produbili svoj identitet i još konkretnije doznali „što im je činiti“. Franjo je svoje učinio i svi su promatrači Franjina jubileja suglasni da se ove godine njegov duh još više uprisutnio u Crkvu Hrvata i po njoj „u najfranjevačiju zemlju na svijetu“. A Franjin duh je uvijek duh Kristov, duh Crkve Kristove. Iv.

Poslije Mise, u hali br. 3, nastupiše folklorne grupe različitih nacija. Hrvate zastupa folklorna grupa iz Wuppertala. Pišta i njegovi mnogobrojni folklorasi pobraše zaslužen pljesak, samo je šteta što nisu nastupili na samom početku dok je dvorana bila dupkom puna.

Informacijom do razumijevanja

Među šandovima nacija bio je i hrvatski štand. Posjetioci su se mogli upoznati s našim narodnim rukotvorinama, izdanjima „Kršćanske Sadašnjosti“, razgledati dječje crteže s biblijske Olimpijade u Frankfurtu, razgledati sav naš tisak – domovinski i inozemni, znatiželjno dodirnuti diple, stati pred novom zastavom hrvatske katoličke misije Düsseldorf s likom „Kraljice Hrvata“ koja je također nošena i u procesiji u petak kroz crkvu sv. Apolinara te se osvježiti u imbisu uz crnu kavu i čevapčice. Kod štanda su im bili na uslugu gosp. Ivo Šponar i socijalni radnik iz misije Düsseldorf gosp. Mile Begonja, a u imbisu gosp. Ivo Rušev, pastoralni suradnik iz Aachena.

87. Katholikentag u Düsseldorfu svečano je završen u nedjelju 5. 9. 1982. Kod Mise na Rheinstadionu skupilo se oko 100 tisuća ljudi. Nadamo se da će novi Duhovi početi i da će lice Crkve još bolje zasjati u ovom svijetu i razariti se na 88. Katholikentagu u Münchenu od 4. – 8. srpnja 1984. Do tada doviđenja!

Jozo Župić

U ovoj nedovršenoj „katedrali“ Novoga Zagreba održana je olimpijada i završno slavlje Franjine godine

Govoreći otvoreno

*Oj, budi svoj! Al' brat si budi braći,
I radi za svijet, al' ne slušaj pljeska,
I ljubi svijet, al' ne nadaj se plaći,
Jer hvala ljudska voda je vrh pijeska.*

August Šenoa: „Budi svoj”

Kad se prije nekoliko mjeseci u jednom društvu intelektualaca poveo razgovor o ulozi kulture u oblikovanju nacija, a u skupu je bilo pripadnika raznih naroda, na kraju mi je prišao jedan naizgled zabrinuti prisutnik i nakon nekoliko nespornih riječi isprike više promrmljao nego jasno rekao: „Vi nekako previše hrvatujete. Zar Vam to treba? Pa, ja sam Vas uvijek smatrao tolerantnim čovjekom.” Začudio sam se toj primjedbi i odmah iznio nekoliko „opravdanja” zašto sam, govoreći o tom predmetu, morao češće spominjati hrvatsku povijest i kulturu, hrvatske velikane, hrvatsku pučku umjetnost itd. To je zahtijevala tema i nije bio rezultat moje pristranosti.

Kasnije, vraćajući se kući, bio sam bijesan na sebe. Pitao sam se: zašto se moram opravdavati kad sam govorio nešto što je potpuno prirodno i uobičajeno. Nisam neosnovano hvalio svoj narod a niti sam uopće kudio bilo koju drugu naciju. Slijedio sam savjet svoje majke: „Sinko, ljubi svoje ali i poštuju tuđe.” Jedna sasvim neopravdana zamjerka ovog prisutnika izazvala je u meni osjećaj krivnje koji se, da sam pripadnik nekog drugog naroda, uopće ne bi pojavio. Sjetio sam se putopisa iz „Glasa Koncila” u kojemu je opisano kako je jedan Hrvat sreo u Australiji nekog Makedonca i kad je Hrvat rekao kojoj naciji pripada, Makedonac je odbojno izustio: „Pusti me, ne želim imati nikakve veze s politikom.” Drugim riječima, već i samo spominjanje hrvatskog imena izaziva odbojnost kod nekih pojedinaца pa čak i nacija.

Znamo, mali narodi su nepoznati i često nepriznati u velikom svijetu.

Ali, zar je netko kriv što je rođen u brojčano malom narodu? Zašto netko, ako je Hrvat, mora zatajivati svoju nacionalnu pripadnost? Zašto se Hrvate obično dijeli na pripadnike pojedinih

Ljubi svoje, poštuju tuđe!

hrvatskih pokrajina ili ih se uopće ne spominje pod vlastitim imenom? Zar je grijeh razlikovati se u nekim stvarima od susjednih naroda? I na kraju: zar su mali narodi – kako nas neki uvjeravaju – osuđeni na propast?

Takva su me pitanja mučila cijelu tu večer. Odgovora na njih bilo je na pretek, a njihov zajednički nazivnik je glasio: Norode, pa i one najsličnije, stvorio je Bog, pa nitko nema pravo da ih zбриše s kugle zemaljske. Sve ono što se u prošlosti dogodilo u tom pogledu smatramo zločinom, jednim od najvećih zločina – genocidom.

Crkva Sv. Marka na Gornjem gradu u Zagrebu

Crkva je uvidjela da je vjera ukotvljena u pojedine nacije. Stoga je ukinula latinski i uvela narodne jezike u službu Božju, dala veća prava lokalnim crkvama, usvojila običaje i izraze i najegzotičnijih naroda u njihovom slavljenju Boga, bori se za prava potlačenih nacija itd.

Jedna riječ – više značenja

Kad velike nacije hvale sebe i svoje, svatko to drži normalnim: veliki narodi imaju se čime i dičiti, posebno kad je riječ o velikanima umjetnosti i znanosti; oni se hvale čak i svojim vojnim podvatima koji su čovječanstvu nanijeli

ogromne patnje. Kad to isto pokušavaju manji narodi često im se predbacuje „grijev nacionalizma”.

Evo što mi je ispričao jedan prijatelj. Prigodom ulaska u Veliku Britaniju morao je ispuniti formular na kojemu je bila i rubrika „nationality” – nacionalnost. On je napisao – a što bi drugo? – Hrvat. Službenik je to prekrizio i stavio „Yugoslavian”, jer Velika Britanija kao i većina zapadnoeuropskih država poistovjećuje nacionalnost i državljanstvo, dvije različite stvari. Kad se moj prijatelj tome protivio, britanski ga je graničar ljutito nazvao „nacionalistom”.

Takvi slučajevi nisu rijetki. Riječ „nacionalizam” je ne samo višeznačna nego i često zloupotrebljavana. U vrlo iscrpnom „Rječniku stranih riječi” Bratoljuba Klaića o nacionalizmu se govori uglavnom ideološki i s više stajališta, ali – zapamtimo – i ovako: „... voljeti svoj narod, boriti se za njegova prava i nezavisnost, znači služiti ne samo svom narodu nego i svim narodima i općem napredku...”

Danas na Zapadu riječ „nacionalist” ima negativan prizvuk, dok se značenje te riječi na Istoku mijenja prema političkim potrebama onih koji se s njom služe. Tamo se govori o „naprednom” i „nazadnom” nacionalizmu. Jednostavnije i pravednije bi bilo ako bi se jednom zauvijek ustvrdilo da je nazadan svaki nacionalizam koji interese svoje nacije stavlja iznad svih drugih ljudskih vrednota.

Potvrdu ove misli nalazimo u stihovima velikog hrvatskog književnika Augusta Šenoa: „Oj, budi svoj! Al' brat si budi braći...” Za nas su kršćane svi ljudi na svijetu, pripadnici svih nacija – braća. No nitko od te braće nema pravo da od nas traži da ne budemo svoji, da ne budemo ono što jesmo. Tko to zahtijeva, pa makar i prozirnim „argumentom” kako svijet sve više ide prema stvaranju većih zajednica – što, uostalom, uopće nije istina, jer živimo u vijeku buđenja malih i do sad jedva poznatih nacija – taj tovari na leđa pravi grijeh nacionalizma. Zanimljivo je da često pripadnici velikih i većih nacija traže „ukidanje” malih naroda.

Potiskivanje ponekad izaziva čudne pojave

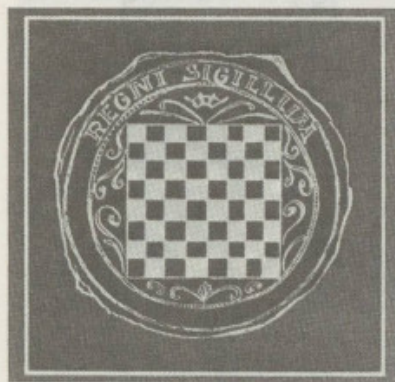
Nerijetko se događa da ti „internacionalisti” vrlo ljutito reagiraju ako ih se usporedi s nekim drugim ljudima. Oni su neizmjereno ponosni na svoje „neusporedive posebnosti”. Kad se to uzme za podlogu u opisivanju različitosti nacija – dakako, ne gubeći iz vida i njihove sličnosti – onda navodni „internacionalisti” pokazuju kiselo lice. Tobože, ta razlikovanja samo stvaraju smetnje i pomutnje, pa su čak i uzrokom ratova i drugih zločina... Anarodi su kao i pojedini ljudi. Nema ni dobrih, a niti loših nacija, nego svaka od njih ima svoje dobre i svoje loše strane. Nekad prevagnu jedne, ponekad druge, ali uglavnom, pod dobrim vodstvom i u povoljnim uvjetima, svi su narodi dobri kao kruh.

Narode trebamo uzimati onakve kakvi jesu. Svatko svoju nacionalnost iskazuje na svoj način. Moramo poštivati tuđe nacionalne simbole, ali i od drugih tražiti da poštivaju naše, bez obzira koliko to njima izgledalo neobično. I mi neke stvari ne možemo u prvi mah prihvatiti. U skandinavskim državama nacionalne zastave vijore gotovo pred svakom kućom. Britanci koriste svoj državni barjak u komercijalne svrhe: na vrećicama za kupovinu što su obojene nacionalnim bojama piše: „Kupuj britansku robu”. Francuzi se ogorčeno bore protiv svih stranih utjecaja u svom jeziku. Talijani su „talijanizirali” imena gotovo svih važnijih gradova u Europi. Nijemci još uvijek sebe nazivaju „nacijom pjesnika i mislilaca”. Rusi svoj jezik kite nazivom „socijalistički jezik”. Itd., itd.

Kad je sve to tako, pitamo se: zašto se nama Hrvatima zamjera kad, možda ponekad prenaplašeno, ističemo naše nacionalne simbole: crveno-bijelo-plavu zastavu i kockasti grb? Ni jedan od ovih simbola nije i ne može biti zabranjen. I sadašnja hrvatska zastava i hrvatski grb imaju većim dijelom iste boje i oblike kakve su oduvijek imali. Ono po čemu se sadašnji simboli razlikuju od prijašnjih, službene je naravi, pa obični građani i nedržavne zajednice to mogu, ali i ne moraju uzeti u obzir. Država određuje čak i zakonom kad i kako njezini građani i njezine ustanove mogu koristiti državne simbole: zastavu i grb. U zapadnom inozemstvu važe drukčiji običaji. Tu nacionalni simboli mogu imati različite oblike, posebno ako nisu službene prirode, ako nisu oznake su-

vereniteta neke države. Ovdje je praksa isticanja nacionalnih simbola vrlo širokogrudna, pa stoga država i ne pravi smetnje kad građani i privatne organizacije ponekad na svoj način koriste te simbole.

Mi Hrvati se, posebno u inozemstvu, obilno služimo svojim nacionalnim zastavama i grbovima, koji se jednim dijelom razlikuju od službenih, državnih simbola u našoj domovini. Neshvatljivo je da to nekoga može ljutiti. Lijepo je bilo promatrati te barjake, uz zastave ostalih naroda, npr. prigodom nezabornog boravka pape Ivana Pavla II. u Njemačkoj prije dvije godine. Koga to smeta taj se mora pitati zašto je to tako.

Službeni pečat hrvatskog kraljevstva

Jer, tko ne voli druge narode taj ne može voljeti ni svoj, a to je teži poremećaj u odnosu pojedinca prema ostalim ljudima. To je bolest koju treba liječiti.

Pa ipak, svijesno ili nesvijesno potiskivanje hrvatskih nacionalnih simbola izaziva u nekih Hrvata pretjerana reagiranja. Tako je bilo upravo neugodno kad se na „misi nacijâ”, na nedavnom Kongresu njemačkih katolika u Düsseldorfu, jedan barjaktar gurao s hrvatskom zastavom na oltar iako na oltaru nije bila zastava ni jedne druge nacije. Pisac ovih redaka bio je nazočan na jednom primanju u Vatikanu na kojemu je hrvatska skupina pjevala hrvatsku himnu – dva puta. Tako se ne postupa s nacionalnim svetinjama: nepotrebno i prečesto isticanje samo im umanjuje vrijednost. Poznati su uzroci tim čudnim pojavama, ali i nacionalni osjećaji moraju biti popraćeni razumom i smislom za mjeru. Samo tako možemo steći poštovanje i simpatije stranog svijeta u kojemu je svaki od nas svojevrzni poklisar svoje nacije.

Mihovil Šimić

Izabrali smo za Vas...

„...Ja sam dugo bio izgubljen, i ne slu-teći toga. Kad se vjera odbaci, čovjek se osjeti slobodan od njezinih strogih zahtjeva. Ali ta će sloboda jednoga dana ustupiti mjesto strahu. Slobodan si doduše – ali slobodan u kaosu, u neobjašnjenom i neobjašnjivom svijetu, u pustinji iz koje bi jedino mogao pobjeći tako da se utečeš u svoju vlastitu nutrinu – no upravo u njoj osjećaš potpunu prazninu. Ni na čemu ne možeš bilo što izgraditi – osim na sitnoj hridi svoga ponosa, a to je ništa i zasnovano na ništavilu... „Mislim, dakle jesam”: ali što jesam? Slučajna posljedica nereda, bez cilja.”

„Đavolov odvjetnik”

„Ja nisam uvjeren u humanizam bez religije. U tome mi sudbine marksizma daju potresan primjer. Marks je htio biti humanist i u isto vrijeme uništavatelj religije koja je za nj opijum naroda koji trpi. Narodu koji više ne trpi nepotreban je taj opijum. Razvoj marksizma, prije svega u rukama osnivača novoruskog imperija, pokazuje mi da se takav humanizam bez svog korijena, zapravo usmjeren protiv svoga korijena, mora nasukati. Ja to vjerujem i dosljedno tome vjerujem u trajnu nužnost organizirane religije, dakle Crkava.”

Golo Mann, povjesničar

„U traženju Boga trebao bi Kristov život biti žarište naših nastojanja i nadahnuća. Stvarnost njegova života i njegova uskrsnuća je najbolji dokaz da Bog Stvoritelj nije zaboravio svoje djece.”

Wernher von Braun, svemirski istraživač

„Pitanje o miru nije najprije upućeno čovječanstvu, nego svakom pojedincu”.

K. Jaspers

„Malo mira... – Ein bißchen Frieden

(Ova pjesma male Nicole dobila je prvu nagradu Evrovizije 1982.)

„...Ja od straha pred tamom pjevam svoju pjesmu
i nadam se da tama neće zavladati.
Malo mira, malo sunca za ovu zemlju
na kojoj živimo.
Malo mira, malo radosti,
malo topline – to ja želim.
Malo mira, malo snova i da ljudi
ne plaču tako često.
Malo mira, malo ljubavi
da nikada nade ne izgubim.”

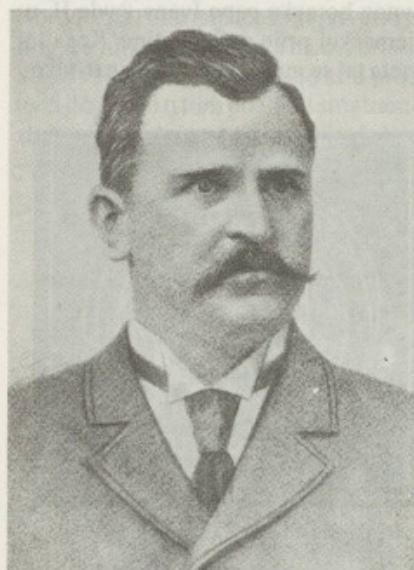
Eugen Kumičić, pisac naše prošlosti i života

1. Darovit i dosljedan u radu Eugen Kumičić pripada skupini hrvatskih književnika i društvenih djelatnika koja je željela unijeti svježinu u našu književnost i prenijeti na naše tlo tekovine zapadnoeuropske kulture. Veličina i tragika E. Kumičića je u njegovom zalaganju i borbi za narodnu slobodu i za istinu o nama; bio je kao Prometej na razmeđu dvaju doba, svijetla i jedna od rijetkih pojava našega narodnog i kulturnog života.

Rodio se god. 1850. u Brseču, gradiću na istočnoj obali Istre, kao dijete pomorca. Odnjihan uz more, djetinjim uspomenama trajno vezan za komadić rodne mu zemlje, Kumičić je divnom ljubavlju bio borac za slobodu svoga zavičaja; bio je slikar patnji malenog naroda, željnog slobode; bilježnik bezimernih junaka i njihovih patnji. U svojim mislima i radu Kumičić je nosio u sebi svoj rodni kraj, svoju zemlju, svoje more. Školovao se u Kastvu, Kopru, Zadru i Rijeci. Majka je željela da postane svećenikom, on je pak želio učiti liječništvo, ali je konačno upisao povijest i filozofiju u Beču. No vratio se u Split, zatim je otišao u Pariz, a u danima okupacije Bosne morao je u vojsku („Pod puškom“, 1886). Nakon toga posvetio se književnosti i javnom društvenom radu (bio je saborski zastupnik). Suputnica na životnoj stazi bila mu je Marija Maršićeva, iz Varaždina, poslije predsjednica durštva „Hrvatska žena“. Kumičić je umro u 54. toj godini života (13. svibnja 1904.). Pokopan je na Mirogoju. Iza Kumičića ostala je bogata književna baština.

2. Obično se radi preglednosti rada Kumičićeva djela dijele u tri skupine. Kao dijete naše Istre, rođenjem i ljubavlju vezan za patničku grudu zavičajnu, praćen sjećanjem tijekom svoga života šumom valova našeg mora, Kumičić je napisao niz djela koja se mogu označiti kao skupina pripovijesti iz primorskog života: **Jelkin bosiljak**, **Začuđeni svatovi**, **Preko mora**, **Sirota** i druge. U tim djelima progovorio je Kumičić kao nježni i odani sin svoga kraja, ali također i kao duboko rastuženi i gnjevan čovjek, spreman učiniti sve što mu je u moći da istjera iz zavičaja dotepen-

ce, tuđince koji narušavaju život poštenih ribara i pomoraca. Uz društvene raščlambe u toj skupini djela treba posebice istaći opise ljepote mora. Kumičić je prije svega osjetio, kako je more svuda i uvijek lijepo i da ono ne može umoriti jednoličnošću prizora, jer pruža uvijek nešto novo.

Eugen Kumičić

Drugu skupinu Kumičićevih djela čine **Gospođa Sabina**, **Saveznice**, **Pobijeljeni grobovi**, **Mladost ludost**, **Olga i Lina**. U njima je prikazan gradski život u nas. U tim je djelima Kumičić uporni borac protiv višeg društva koje je postalo plijen tuđinaca. Himbenost, podlost, pokvarenost unijeli su prema Kumičićevu shvaćanju tuđinci. U svim njegovim djelima nesimpatični likovi su tuđinci.

Međutim, utjecaj tuđinca na hrvatski život nije od danas. U skupini djela: **Kraljica Lepa** i **Urota Zrinsko-frankopanska** upozorio je E. Kumičić opet da su tijekom povijesti tuđinci unosili zabunu u naš život, da su nam snovali propast. U spomenutim djelima zaustavio se kod dva značajna događaja naše povijesti: posljednjih dana hrvatskog kraljevstva, a zatim podlačko ubojstvo Petra Zrinskog i Krste Frankopana. U povijesnim djelima progovorio je domoljub, pravaš, zaljubljenik Hrvatske.

3. O Kumičiću su pisali da je htio biti realist, a zapravo da je ostao romantik, da je želio uvesti nove oblike a nastavio je pisati poput Šenoe. Međutim, Kumičićevi likovi nisu Zlatarevo zlato, Gregorići, Branka i drugi, nego su izrasli iz istarskog krša, odnjihani uz naše more, žive svoj čestit i zdrav život. Među naš svijet progurali su se tijekom povijesti i u suvremenom životu dotepenci, tuđinci željni čistoće našeg podneblja, poštenja našeg života. Otuda u Kumičićevim djelima izrazita oporba protiv tuđinaca i tuđinštine.

Dok se čitaju Kumičićeva djela često se zamjećuje da se pisac prepustio svome nemirnom temperamentu, čini se kao da je pisao kad je osjetio potrebu pričati, često veoma lijepo i zabavno. Čitatelj bez teškoća osjeti piščevu zaljubljenost u istinu, poglavito istinu o zavičaju i Hrvatskoj.

Obećanje

U pečalbu kad sam kreno,
rekao sam: zbogom ženo!

Zbogom ženo i sinovi,
zbogom moji sokolovi!

Zbogom moja rodna grudo,
ne ostajem tamo dugo.

Okrenu se drugo stanje,
pobih svoje obećanje.

Nikad vrijeme doći svome,
ni povratku tužnom mome.

Rasplakana sjediš jedna
kod ognjišta našeg hladna.

Sa suzama dane brojiš,
s tim sinove naše gojiš.

Svakog dana suze brišeš,
djecu gojiš i uzdišeš.

Tako tvoja mladost vene,
jer ne vidiš, draga, mene.

Ja sam, draga, na istome,
teško je i srcu mome.

Pečalba nam pušta suze,
jer najljepše dane uze

koje nitko neće vratit',
nit se ičim dadu platit'.

Božo Perić, München

Riječ, dvije o igri šaha

(Poticaji i iskustva iz Hannovera)

Prateći život svojih iseljenih vjernika Crkva u Hrvata razvila je razgranatu djelatnost kojom želi obuhvatiti svoje članove u svoj širini njihove ljudske osobnosti. Budući da se samo na zdravom temelju naravi izgrađuje milosna dimenzija čovjeka, naši misijski centri postadoše ustanove vjersko-kulturno-zabavnog života naših vjernika prisutnih na tuđem tlu.

Pred čitalačku javnost ovog lista dosad je izneseno već mnogo lijepog iz života naših misijskih zajednica. Sa željom jedne svježe nadopune neka ovaj put bude riječ i o aktivnosti iz kulturno-zabavnog života o kojoj dosad nije bilo pisano na stranicama „Žive zajednice“.

Riječ je o igri šaha.

Šah je nedjeljivi dio duhovne kulture čovječanstva. U njegovoj tisućgodišnjoj povijesti milijuni ljudi iskušali su se u toj umnoj borbi vodeći bijele ili crne figure. Šah je igra, ali ne obična igra. To je intelektualni šport. Traženjem puta prema istini i težnjom da se određenoj formi dade što više ljepote, šah ima mnogo dodirnih točaka s naukom i umjetnošću. Kao plod mašte mnogih naroda i različitih kultura, on je u svojoj suštini način izražavanja misli. Doprinosi općem usavršavanju ljudske osobnosti. Usklađuje temperament, jača fizičku i psihičku kondiciju, izoštrava vlastitu sposobnost zaključivanja. Svaki susret je susret s borbenim sposobnostima suigrača, ali i sa samim sobom. U toj igri dolazi do izražaja koliko je pojedinac čvrst i uporan da ne odustaje već kod prvih prepreka i neuspjeha. U igraču se razvija objektivnost, strpljivost, hladnokrvnost, snalažljivost i borbenost. Put do cilja nije ni u životu lak ni jednostavan. Na životnom putovanju često se može i stradati. U šahovskoj igri griješe i najjači šahisti. Tako šah pokazuje da su ljudske mogućnosti ipak ograničene. Nije li to zajednički temelj ujedno i s ljudskom religioznošću?

Šahista ima svuda po svijetu. Nije stoga nikakvo čudo da se i među vjernicima nalaze brojni koji tu igru vole. Hrvatski vjernici tu zaljubljenost ponesoše iz Domovine koja je druga šahovska vele-sila svijeta.

Šah je omiljela igra u Hrv. katoličkoj misiji Hannover. Iz želje da se toj igri

Šah je omiljela igra u hannoveranskoj misiji

dade jači naglasak ova misija je započela najprije organiziranjem šahovskih uskrasnih turnira. Tu je mogao uzeti učešća svaki član misije, a na uskrni ponedjeljak slavilo se svečano podjeljivanje pehara trojici najboljih. Tako je šah postajao sve popularniji, raspoloženje za šahovsku igru je sve više raslo. Da bi se članovi misije mogli natjecati i u širem krugu na službenim i prvenstvenim natjecanjima, u misiji je osnovan šahovski klub „Croatia“. Osnivačka skupština je održana 1. ožujka 1980. godine u prostorijama misije i vrlo brzo klub se učlanio u šahovsko udruženje pokrajine Donja Saksonija. Članovi su potpomogli klub svojim doprinosom i od tih novčanih sredstava misija je nabavila potrebne rekvizite za igru. Samo jednu godinu „Š. K. Croatia“ igrao je u početnom „C“ razredu. Polet i sposobnost donijese i rezultat. U prvenstvu 1981./82. „Croatia“ je zaigrala u višem „B“ razredu. A to je značilo gostovanja, susrete. To su susreti s njemačkim šahovskim klubovima, susreti ljudi koji u istom kraju žive često tako daleko jedni od drugih. Šah je tu odigrao ulogu zbližavanja i prijateljstva danas tako zna-

čajnu kada stranci postaju sve više nepoželjni.

„Š. K. Croatia“ ima danas svoje momčadsko prvenstvo, misija i nadalje organizira omiljeli uskrni turnir i nastavlja se natjecanja u udruženju Donje Saksonije. Klub se sastoji od aktivnih, mladih, počasnih i pasivnih članova. Djeca i mladi uključeni su s ciljem kako bi šah doprinio formiranju njihove osobnosti, a klub odgojio novi naraštaj dobrih šahista.

Vjerojatno i u drugim našim misijskim centrima po Njemačkoj ima ljubitelja šaha. Možda za neke ovo iskustvo postane poticaj da se i oni organiziraju. Ugodno bi bilo na ovim stranicama pročitati dopise i iz drugih sredina. A članovi „Š. K. Croatia“ iz Hannovera rado bi prihvatili izazove na šahovske megdane.

Za šahovskim poljem još uvijek nije rečena posljednja riječ. Šahovska igra je poput života, razvija se i razvijat će se sve dok bude u čovjeku prisutna težnja za istinom, za ljepotom, za potvrdom i usavršenjem vlastite osobnosti.

P. Ljudevit Josip Ježud OP

AUSTRIJA

Više đaka u našim školama

Beč – Oko 6500 djece naših građana koji se nalaze na privremenom radu u Austriji, odnosno 63 posto naše djece obuhvaćene obaveznom nastavom u austrijskim školama, pohađat će ove školske godine i dopunsku nastavu na mate-

rinskom jeziku. To je znatno povoljnije nego prošle školske godine, iako bi se moralo učiniti mnogo više. Jer npr. samo u Beču nalazi se više od polovine naše djece školskog uzrasta, ali samo ih 53 posto redovno polazi nastavu. Razlozi su u neupućenosti roditelja, nedostatku udžbenika, školskih prostorija itd.

„Večernji list“, Zagreb, 9. 9. 82., str. 4.

MÜNSTER

Proslavljena petnaesta obljetnica misije

Hrvatski katolici münsterske misije proslavili su 12. rujna o. g. ne samo „dan misije” nego i njezinu 15. obljetnicu osnutka.

Organizator ove obljetnice, misionar p. Bono Lekić, odavno je mislio na ovu proslavu. Nije mogao ostvariti sve što je zamislio, ali je nešto ipak napravio. Još lani je „bezecirao” kod p. Krune Vukušića, snalažljivog misionara u Aalenu, „Gospu Velikog Zavjeta”. Proslava je na vrijeme najavljena, a pripreme su obavljene prije ljetnih odmora tako da su za zadnje tjedne ostale samo važnije pojedinosti. S pravom se očekivao velik posjet vjernika.

Kako su ovu misiju od početka vodili franjevci, u proslavu obljetnice misije bila je uklopljena i komemoracija 800. obljetnice rođenja sv. Franje. A budući da smo i mi u inozemstvu živi udovi 13. stoljetnog kršćansko-hrvatskog organizma, povezali smo se, ne samo mislima nego i vizuelno, sa svojom slavnom hrvatsko-katoličkom prošlošću. U pohode smo pozvali „Gospu hodočasnicu” i „Najstariji hrvatski križ” koji su nam stigli već uoči Male Gospe.

Na drugu nedjelju rujna, 12. 9. o. g., na sam dakle dan proslave prenijeli smo naše vjersko-povijesne dragocijenosti iz Clemenskirche u našu prijašnju Franjevačku crkvu gdje je bio glavni dio proslave. Prijenos je obavljen u procesi-

ji, uz moljenje krunice i pjevanje marijanskih pjesama. Za procesiju nas je na okupu bilo oko stotinjak. Pred crkvom su nas čekali naši vjernici iz najudaljenijih krajeva misije. Čak i gosti iz Mörs-Repelena dođoše posebnim autobusom zarana u svoju nekadašnju maticu u Münster.

Crkvu smo dupkom ispunili. Bilo nas je oko 350 duša. Bilo je i djece i mladih. Samo staraca, hvala Bogu, ne bi – oni su u mirovini, u domovini.

Svjetlo ima mnogo boja

Glavna ličnost naše proslave bio je jedan Nijemac. Svojim dominikanskim odijelom, svojom izvanrednom govorničkom vještinom i svojom perfektnim vladanjem hrvatskim jezikom duboko nam se svima zasijekao u pamet. Bio je to p. Diethard Zils iz Bottropa. On je bio i glavni celebrant. Negova je propovijed bila frapantna, iznenađujuća, plijenila je srce i duše vjernika. U propovijed je zgodno upleo naše povijesne likove i natpis koji je nad ulaznim vratima ostao od ovogodišnje Franjine proslave – Viele Farben hat das Licht. Retorski, upravo Pavlovski, uklopio je tek viđeno i doživljeno u svoju propovijed: mnogo boja, to je mnogo naroda, a svjetlo je naše zajedništvo. Svaka boja ima svoju vrijednost, pa tako i narodnost, ali svi sačinjavamo i moramo sačinjavati jednu zajednicu, posebno mi katolici. I Hrvati imaju svoju posebnost, to moraju cijeniti i s ponosom, bez

nametljivosti, isticati. Ali u zajedništvu, bilo ovdje, bilo u domovini, je naša prava zajednička budućnost, rekao je p. Zils. On je kritički govorio o problemu stranih radnika. Upozorio je ne samo na slabosti političkih vrhova ove zemlje kad rješavaju pitanja stranih radnika, nego i na slabosti crkvenih vrhova. Mnogo bi se toga moglo reći o njegovoj izvanrednoj propovijedi, no neka budu dostatne ove sasvim spontane izjave naših slušatelja: „Divno je govorio... Dva sata bih ga slušao... Zovnut ću ga u svoju kuću da s njim razgovoram... Hoće li se ova propovijed negdje tiskati...?”

Ubrzo nakon sv. Mise pošlo smi svi u procesiju gradom do mjesta gdje smo naumili nastaviti i završiti svoju ovogodišnju proslavu. To je bila Menza evangeličke studentske zajednice (katolička se renovira). Tu smo se najprije okrijepili jelima s raznja i roštilja i osvježili raznim pićima da bismo mogli „izdržati” do kraja.

Povijest i pjesma u menzi

Poslije ručka imali smo u menzi skromnu akademiju. Uz pjesme misijskog zbora iz Mörsa i recitacije osvrnuli smo se ukratko na lik sv. Franje, naglasili neke datume u vezi s našim svetim likovima i iznijeli kratku povijest misije. Spomenimo samo nekoliko nadneva: p. Kruno Bekavac, prvi misionar, došao je u Münster 14. 9. 1967., a prvu sv. Misu služio je za naše radnike 24. 9. 1967. godine u desnoj kapeli franjevačke crkve na Hörsterplatzu. Na Misi je bilo oko 30 vjernika. Dvojica s te male skupine – Filip Kelava i Gojko Penava – bili su i na današnjem slavlju. Nakon akademije su nas razdragali mladi iz Mörsa svojim, za nas novim, narodnim kolima i šarenim, ovdje neviđenim, narodnim nošnjama. Bio je to uvod u veseli „štimung”. Pravo zabavno raspoloženje otvorili su svirači-pjevači glasovitog i već daleko unaprijed „rasprodanog” VIS-a „Zagreb” iz Düsseldorfa koji su u svom uspješnom radu bili neumorni čak do iza 20 sati. I kad su svirači otišli, a većina se svijeta razila – bilo je naime vrijeme za odlazak kućama – jedna je grupa uporno, uz tihi pjesmu i prijateljski razgovor, nastavila bratsko slavlje. Dotle su suradnici glavnog organizatora skupa s njim „dovodili mjesto slavlja u prijašnje stanje”. M. M.

Uvod u veselo raspoloženje pripao je mladim folklorasima iz Mörsa-Repelena

ULM

Misionar pošao u misije
(Afriku)

Hrvatska katolička misija Ulm pozdravila je 5. rujna ove godine veoma bogatim vjerskim i kulturno-zabavnim programom dolazak svoga novog voditelja vlč. Jakova Čabraje. Istog se dana od misije oprostio dosadašnji voditelj vlč. Marijan Kopic. On odlazi k Bijelim ocima, zajednici afričkih misionara, da bi se pripremio za misionarsko djelovanje među Afrikancima.

U Ulmu je primopredaja bila vrlo svečana. Na slici: vlč. J. Čabraja, prelat J. Adam, vlč. M. Kopic i p. B. Dukic

BERLIN Teška srca i suznih očiju...

Kao što je poznato, u posljednje su vrijeme dogodile u nekim našim misijama u Njemačkoj dosta brojne personalne promjene. U mnoge su misije došli novi svećenici, bilo iz domovine bilo iz Njemačke. Da li je to zaista moralo tako biti, ne znam. Sigurno je da se svaka hrvatska zajednica teška srca i suznih očiju oprostila od svojih duhovnih pastira. Tako se ta nepopularna „rotacija” dogodila i kod nas u Zapadnom Berlinu.

Bilo nam je svima jako teško i bolno oprostiti se od dugogodišnjeg župnika o. Rafaela Begića i njegovog pomoćnika o. Mirka Marića. O. Rafael je pošao u Wuppertal a o. Mirko u Ludwigsburg. Dobro je poznato koliko je o. Begić pridonio uspješnom razvoju naše zajednice u Berlinu. Poznato je koliko je on prirastao srcu naših ljudi i kako je uvijek bio spreman pomoći našem čovjeku. Zato izričem zajedničku misao svih hr-

vatskih katolika u Berlinu: „Fra Rafo! Naša srca i vrata naših stanova uvijek su širom otvorena za vas. Hvala vam za sve što ste učinili”.

O. Mirko Marić nas je također gotovo neprimjetno napustio. Po naravi je bio tih, povučen, jednostavan. U svojoj jednostavnosti i povučenosti on ima velike zasluge za uspješan rad misije. Bio je osnivač i glavni urednik župnog lista „Zajednica” koji je skoro uvijek sâm uređivao. I njemu poručujemo što i fra Rafi: „Fra Mirko, i za vas su naša srca i naši domovi uvijek širom otvoreni”. I jednom i drugom želimo puno uspjeha u daljnjem svećeničkom radu.

Novom župniku o. Ivanu Doturu i pomoćniku o. Dušku Džimbegu koji je došao iz domovine želimo dobrodošlicu. Obećajemo im punu podršku u nadi da će, pomognuti iskustvom i spretnošću o. Stipice Grgata, nastaviti plodan duhovni, katolički i ljudski rad o. Rafaela i o. Mirka.

Ivek Milčec

HIMNA GOSPE VELIKOG ZAVJETA

Uz blagdan Velike Gospe, koji će po svim našim marijanskim svetišlima ponovno okupiti vjernička mnoštva, objavljujemo, po želji mnogih crkvenih zborova, Himnu Gospe Velikog Zavjeta. Tekst Branimira Jelenića i glazba Milana Brkića plod su nagradnih

natječaja što ih je preko Glasa Koncila vodio o. fra Kruno Vukušić, hrvatski dušobrižnik u Aalenu u Njemačkoj. Ondje se čuva i štuje odljev Gospina Pralika, koji zajedno s odljevom Višeslavova križa odande hodočasti širom Njemačke i Evrope gdje se prigo-

dlice okupljaju hrvatski hodočasnici. Himna je prvi put pjevana na hrvatskom hodočašću u njemačko Gospino svetišće u Ellwangen 6. lipnja o. g., na slavlju koje je predvodio nadbiskup metropolita Frane Franić.

HAMBURG

Papa primio pripadnike
poljskog marša mira

Ivan Pavao II primio je 25. kolovoza 1982. g. 17 poljskih sudionika marša mira. Ti članovi zabranjenog poljskog sindikata „Solidarnost” došli su u Rim nakon marša dugog 2.212 km. Krenuli su iz Hamburga 28. svibnja da bi protestirali protiv izvanrednog stanja u Poljskoj. Dnevno se pješčili po 40 km. Prošli su kroz SR Njemačku, Austriju, Švicarsku, Francusku i Italiju, nalazeći smještaj u mnogim katoličkim i evanđeličkim zajednicama.

Vijesti iz Naddušobrižničkog ureda

Sto i tri svećenika u hrvatskoj pastvi

Ove se godine, kao što smo i najavili u posljednjem broju našega lista, zbilzo dosta personalnih promjena u našim misijama u Njemačkoj. Jedan se dio svećenika vratio u domovinu, drugi su iz domovine došli na njihova mjesta u Njemačkoj. Neki su premješteni iz jedne misije u drugu a ima ih koji su pošli kao misionari u Afriku. Broj naših svećenika u hrvatskoj pastvi u Njemačkoj porastao je za tri člana i iznosi sada 103. Posebno je zanimljivo naglasiti da je određen i duhovnik-dušobrižnik za naše sestre koje rade u Bavarskoj. Evo ovogodišnjih neobjavljenih promjena abecednim redom:

Aalen. Dugogodišnji hrvatski misionar **p. Kruno Vukušić**, franjevac provincije Presv. Otkupitelja u Splitu, napušta krajem 1982. godine misiju Aalen. On tada navršava 70 godina života. Našoj široj javnosti u Njemačkoj on je poznat po neumornom radu na širenju pobožnosti prema Gospi Velikoga Hrvatskog Zavjeta.

Augsburg. **P. Stipe Biško**, franjevac hercegovačke provincije, imenovan je 1. rujna 1982. godine misionarom misije Augsburg. On je naslijedio **vlč. Antu Jelića** komu je pretprošle godine u Jugoslaviji oduzeta putnica. **P. Biško** je završio teološki studij u Augsburgu. Jedno je vrijeme vršio službu kapelana na Širokom Brijegu.

P. Stipe
Biško

Bad Säckingen. Misionar **p. Stjepan Mikulan** imenovan je župnikom na Ksaveru u Zagrebu. Na njegovo mjesto u ovoj misiji došao je **p. Božo Rimac**, također trećoredac.

Berlin. Voditeljem misije u Berlinu imenovan je **p. Ivan Dotur**, dosadašnji hrvatski misionar u Ludwigsburgu. On je naslijedio **p. Rafaela Begića** koji je premješten za misionara u Wuppertal. Iz Berlina je premješten i misionar **p. Mirko Marić**. Na njegovo je mjesto došao **P. Duško Džimbeg**, dosadašnji kapelan u Vinjanima (Imotski).

Bonn. Dosadašnji misionar u Wuppertalu **p. Berislav Nikić** premješten je za misionara u Bonn. On je naslijedio **o. Antu Anića** koji je premješten u Köln.

Duisburg. Trećoredac **p. Marko Vrgoč** imenovan je hrvatskim misionarom u ovom gradu. On je naslijedio dosadašnjeg misionara **p. Josipa Mazića** koji je preuzeo službu u njemačkoj pastvi (biskupija Essen).

Düsseldorf. Zahvaljujući brizi **p. I. Lucića**, **p. N. Čurčije** i **p. J. Župića** te razumijevanju uprave sestara mostarske provincije u misiju su ponovno došle sestre – župne pomoćnice. To su: **s. Aleksija Krišto** i **s. Zdenka Čavar**. Obje su i dosada radile u hrvatskoj inozemnoj pastvi: prva u Münsteru a druga u Kölnu.

P. Tihomir
Grgat

Frankfurt (M). Dužnost voditelja Hrvatske kat. misije Frankfurt preuzeo je **p. Tihomir Grgat**, dosadašnji dušobrižnik u Münchenu. On je naslijedio **o. Luku Livaju** koji je imenovan župnikom Gospe od Zdravlja u Splitu. – Dosadašnja župna pomoćnica **s. Nedjeljka Milanović-Litre** pošla je na studij teolo-

P. Luka Livaja

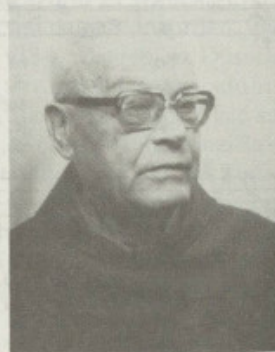
gije u Zagreb. Na njeno je mjesto došla **s. Vida Hrsto**, diplomirana studentica Katehetskog instituta u Zagrebu.

S. Vida Hrsto

Gelsenkirchen. Dušobrižnikom u ovoj našoj misiji imenovan je trećoredac **p. Mirko Gregov**. Njegov predšasnik **p. Stojan Ravić** izabran je za gvardijana trećoredaca u Splitu.

Giessen. **P. Ambroz Budimir**, član splitske franjevačke provincije, napušta do kraje ove godine svoju misionarsku službu u Giessenu i preuzima novi posao u svojoj zajednici. U Njemačkoj je kao misionar djelovao 12 godina, a u Kanadi i Sjedinjenim državama 24 godine.

P. Ambroz
Budimir

Hamburg. P. Hrvoje Hadžić, dominikanac, imenovan je misionarom u ovoj našoj misiji. On je naslijedio p. Mirka Jagnjića OP koji se vratio u Zagreb radi daljnijeg studija. – Dosadašnja župna pomoćnica s. Andrijana Zebić također je premještena u domovinu. Na njeno je mjesto došla njezina susestra dominikanka s. Jasenka Mravak.

Köln. Dosadašnji dušobrižnik u Bonnu p. Ante Anić preuzeo je misiju Köln. On je naslijedio p. Božu Ančića koji je izabran za tajnika franjevačke provincije u Splitu. – U misiju su došle i dvije školske sestre mostarske provincije: s. Vlastimira Šarac iz domovine i s. Vitalija Križanac iz misije Münster. S. Zdenka Čavar, župna pomoćnica, premještena je u misiju Düsseldorf.

Ludwigsburg. Dugogodišnji misionar u Berlinu p. Mirko Marić imenovan je voditeljem ovdašnje misije. Njegov predšasnik p. Ivan Dotur postao je voditelj naše misije u Berlinu.

Mettmann. Ovdašnji misionar p. Ivon Menđušić premješten je iz inozemne pastve u domovinu. Uprava provincije Presv. Otkupitelja dodijelila mu je službu gvardijana u kninskom samostanu.

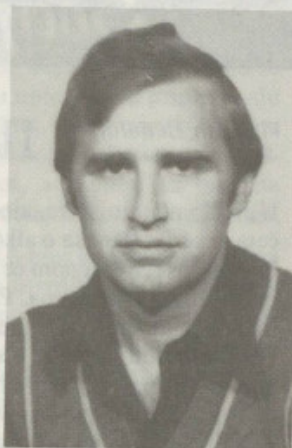
P. Josip Vrdoljak

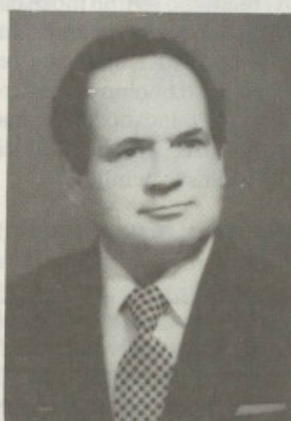
Mülheim. Franjevac-trećoredac p. Ivan Milanović vratio se u domovinu i preuzeo župu u Splitu. Na njegovo mjesto u Mülheimu došao je njegov redovnički subrat p. Josip Vrdoljak.

München. Na mjesto p. Tihomira Grgata koji je postao voditeljem misije u Frankfurtu iz domovine je došao p. Stjepan Šušnjara. – Duhovnikom

P. Stjepan Šušnjara

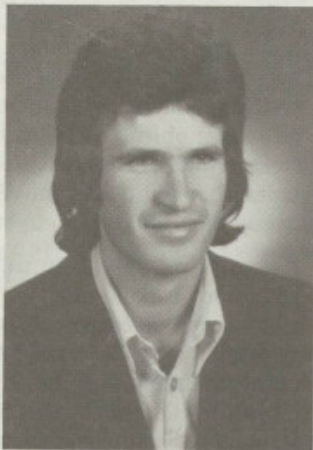

hrvatskih sestara u Bavorskoj imenovan je p. Vjenceslav Glibotić, dugogodišnji profesor i urednik lista „Marija“.

P. Vjenceslav Glibotić

Gospodin Ivan Poljak imenovan je 1. rujna 1982. vjeroučiteljem u Hrvatskoj kat. misiji u Münchenu. Ivan je rođen u Sinju 1952. Gimnaziju je pohađao u Dubrovniku i u Zagrebu. Teologiju je pohađao u Sarajevu a diplomirao u Zagrebu 1980. godine. Stanuje u Münchenu kod g. Živkovića, Neuherbergerstr. 111, tel.: 089 / 3 14 1980. – Gospodin

G. Mate Kutleša

Mate Kutleša imenovan je 1. listopada 1982. vjeroučiteljem u Münchenu. G. Kutleša je rođen 1953. u Prisoju. Gimnaziju je završio kod isusovaca u Zagrebu. Teologiju je studirao u Sarajevu i u Eichstättu. Diplomirao je u Zagrebu 1982. godine.

Nürnberg. Hrvatskoj kat. misiji u ovom gradu dodijeljen je i treći misionar. To je p. Josip Stepan, salezijanac. On će se posebno posvetiti katehizaciji i radu s mladima.

Ravensburg. Isusovac p. Adam Periškić, ravensburški misionar, premješten je na novu službu u domovinu. Na njegovo je mjesto došao p. Petar Mijić DI, nekadašnji hrvatski misionar u Parizu.

Spaichingen. Vlač. Josip Vidaković, misionar, imenovan je od svog nadbiskupa dr. Marka Jozinovića odgojiteljem studenata teologije u Eichstättu. Njega je u misiji naslijedio vlač. Ivica Borić.

Stuttgart. Dosadašnji dušobrižnik u Stuttgartu p. Ivan Čupić imenovan je voditeljem novoosnovane Hrvatske katoličke misije Waiblingen. Na njegovo je mjesto došao p. Ante Bilić, član provincije Pres. Otkupitelja. – Nova misija je područno otcijepljena od velike misije Stuttgart i pokriva kotar Rems-Murr u kojem živi oko 8.500 radnika iz Jugoslavije. Od toga su oko 4.500 hrvatski katolici. Sve se Mise već godinama redovito održavaju na nekoliko mjesta, socijalna služba funkcionira vrlo dobro, a angažiranost naših vjernika u Crkvi, posebno mladih bračnih parova, vi je hvale vrijedna.

Wuppertal. Dugogodišnji misionar u ovoj misiji p. Berislav Nikić imenovan je misionarom u Bonnu. Njega je naslijedio p. Rafael Begić, dosadašnji voditelj misije u Berlinu.

Dr. Ivan Međugorac, voditelj izobrazbe odraslih hrvatskog jezika u biskupiji Rottenburg-Stuttgart ima svoj ured u Krämerstr. 17, 7141 Reutlingen, tel.: 07121/44662. Privatna adresa: Urbanstr. 21, 7410 Reutlingen, tel.: 07121/42251.

Doviđenja fra Berislave

11. rujna o. g. oprostili smo se od svog wuppertalskog misionara fra Berislava Nikića koji je ovog ljeta od svojih starješina određen za voditelja Hrvatske katoličke misije u Bonnu.

Na oproštajnoj večeri našao se i novi misionar fra Rafael Begić, svi članovi odrasle folklorne grupe i preko dvadesetak osoba iz crkvenog i javnog života Wuppertala. Među tim osobama na prvo mjesto treba istaknuti počasnog papinskog prelata i bivšeg direktora wuppertalskog Caritasa Pavla Hanišča kao i njegova nasljednika gos. Ekkarda Arensa te šefa wuppertalske policije nadležnog za strance g. Horsta Kohla.

Za vrijeme fra Berislavova sedmogodišnjeg boravka u Wuppertalu dobili smo lijepi i veliki centar. Najveći broj računa u obnovi i namještenju našega centra isplatila je nadbiskupija Köln, a jedan lijepi dio „teških računa“ isplatili su naši dobrotvori i misionar.

Zaslugom bivšeg wuppertalskog direktora Caritasa i misionara u prostorijama našega centra već četiri i pol godine postoji dječje obdanište - Kinderhort. U njemu je namještena i jedna od tri časne sestre koje rade u našoj misiji, a sve su članice hercegovačke provincije sa sjedištem u Potocima kraj Mostara. Folklor s preko 75 aktivnih članova, to je posebna draž i ponos ove naše zajednice. Bez našeg misionara, naših sestara i Pište, Janje, Marinka, Danice, Pere, Bire, Marije Varge i Anice Spajić i velikog broja naših „simpatizera“, od svega onoga što smo na tom području ostvarili kroz minulih 5 godina, ne bi bilo ništa. Monografija misije izdana 1981. god. o proslavi desete obljetnice naše misije, dvoje pučke misije od po devet dana, nekoliko hodočašća u Lurd s preko 350 ljudi i jedan autobus hodočasnika vođen u Rim, kao i nezaboravni susret našega misionara, časnih sestara i njihove pobjedničke grupe na biblijskoj Olimpijadi u Frankfurtu 1979. god. s papom Ivanom Pavlom II u Krakovu, ostat će u trajnoj uspomeni svih članova naše vjerske zajednice.

I dok ispraćamo „starog“ misionara riječima: „Doviđenja i ne zaboravi nas“, pozdravljamo novoga riječima: „Dobro nam došao. Ugodno se s nama osjećao!“

Vjernici iz Wuppertala

Socijalni savjetnik...

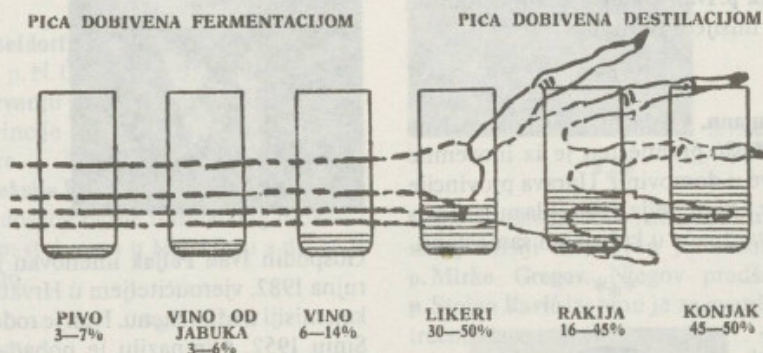
Vladimir Hudolin

II. Alkohol i alkoholna pića

U prošlom broju „Žive zajednice“ započeta je serija članaka o alkoholu i alkoholizmu, a s vremenom će biti riječi i o ovisnostima o drogama. Prošli puta je bilo općenito govora o pijenju, a danas ćemo započeti razgovor o alkoholu i alkoholnim pićima. Alkohol je najraširenija droga suvremenog svijeta. Njeno posebno mjesto među drugim drogama osigurano je činjenicom da je alkohol pored duhana jedina droga koja je u većini zemalja dopuštena, koja se u mnogim zemljama naširoko reklamira i koja se vrlo lako i relativno jeftino može nabaviti u svako doba u neograničenim količinama. Ima doduše mali broj zemalja u kojima je alkoholno piće zakonom zabranjeno, odnosno u kojima, kako se to često kaže, postoji prohibicija (npr. neke islamske zemlje).

lim količinama izrazito opasni, kao npr. metilni alkohol ili drvena žesta (dobiva se suhom destilacijom drveta). Etilni se alkohol ne upotrebljava samo za pripremanje pića, nego i u industriji. U posljednje vrijeme ga u nekim zemljama (npr. Brazil) upotrebljavaju i kao pogonsko gorivo, dodaju ga benzinu, kako bi se smanjila potrošnja fosilnih goriva (nafta).

Međutim, najpoznatija je njegova uloga u alkoholnim pićima pa se u te svrhe odvajkada proizvodi. Njegova proizvodnja, poznata već od prije 30.000 godina, sastoji se u izazivanju vrenja dodatkom kvasčevih gljivica otopini u kojoj ima škroba ili šećera (tzv. fermentacija). U te se svrhe škrobna ili šećerna otopina podvrgava, u toploj okolini,

Sadržaj alkohola različit je u pojedinim alkoholnim pićima kao što je to shematski prikazano na crtežu.

U svakodnevnom razgovoru često se zamjenjuje alkohol i alkoholno piće pa se npr. često kaže kako netko pije ili ne pije alkohol. Međutim, ljudi piju alkoholna pića, a u alkoholnim se pićima nalazi određena količina alkohola. Po količini alkohola koju sadrže, alkoholna se pića obično dijele na blaga i žestoka. Alkoholna pića su napici koji sadrže određenu količinu alkohola, a namijenjeni su ljudskoj upotrebi.

Kad govorimo o alkoholu, u običnom se govornom jeziku podrazumijeva etilni alkohol, jer se jedino on upotrebljava za pripremanje alkoholnih pića. Osim etilnog alkohola, koji ima kemijsku formulu C_2H_5OH , ima i veliki broj drugih alkohola, od kojih su neki već u vrlo ma-

djelovanju kvasčevih gljivica, koje izazivaju vrenje, a vrenjem se škrob ili šećer pretvara u etilni alkohol. Koncentracija etilnog alkohola, koja se može postići u tako proizvedenim pićima, ne prelazi 14 - 15% volumnih dijelova. Ako je koncentracija alkoholne otopine jača ubija kvasčeve gljivice, tako da tzv. prirodna alkoholna pića dobivena vrenjem ne mogu imati koncentraciju alkohola višu od netom spomenute.

Ljudi su od vjekada pripremali fermentirana alkoholna pića od voća (vino od krušaka, vino od grožđa, vino od jabuka itd.), meda (medovina starih Slavena), žita (pivo se npr. dobiva vrenjem ječmenog slada, tj. proklijalog ječma), mlijeka i nekih drugih prirodnih proizvoda.

Ako se želi dobiti piće s većim sadržajem alkohola, dodaje se alkohol prirodnim pićima, dobivenim vrenjem (tzv. ojačana vina).

Pored alkoholnih pića dobivenih fermentacijom, proizvode se i tzv. žestoka pića, destilacijom prirodnih pića ili jednostavnim miješanjem čistog alkohola s vodom, uz dodatak nekih drugih sredstava, kako bi se postigla određena boja, miris i okus.

Alkohol je bezbojna tekućina oštra mirisa, ako se njime namaže površina tijela osjeća se kako hladi kožu.

Nekad se alkohol u medicini češće upotrebljavao kao lijek jer nije bilo drugih lijekova. Danas kad postoje mnogi dobri lijekovi njegova je upotreba u medicini jako ograničena i alkohol služi samo za izvanjsku primjenu, za dezinfekciju i slično. Nema ni jedne bolesti koja bi se liječila alkoholom, mada još i danas postoje pučka vjerovanja u njegova povoljna djelovanja na mnoge bolesti.

Pojedina alkoholna pića sadrže različite količine alkohola kao što je to prikazano na slici.

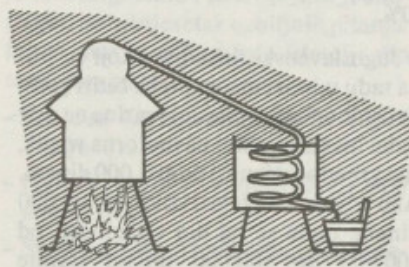
Alkoholna su pića, kao što je to već rečeno, ljudi od vjekada pili pa su se ona smatrala važnim i korisnim sastojkom ljudske prehrane. Još i danas se alkoholna pića, a osobito vino u mediteranskim zemljama, a u nekim drugim sredinama pivo, nalaze svakodnevno na stolu, kao dio obroka. Tako je došlo do pojave da se bar neka alkoholna pića smatraju živežnim namirnicama i u mnogim se zemljama pa i u Jugoslaviji mogu kupiti u trgovinama prehrambenim artiklima i samoposlugama neograničene količine različitih alkoholnih pića. U mnogim zemljama ih mogu kupiti i djeca. U nekim su zemljama pojedina alkoholna pića, osobito vino i pivo, i zakonski uvrštena među živežne namirnice. I u Jugoslaviji ima nastojanja i pritisaka da se učini tako.

Etilni alkohol se lako miješa (otapa) s vodom pa zbog toga i zbog male njegove molekularne težine, nakon pijenja alkoholnih pića, brzo i jednostavno prodire kroz tkiva u krv, o čemu će još biti govora.

Kao što je spomenuto, drugi alkoholi osim etilnoga se ne nalaze u alkoholnim pićima. U nekim pićima se mogu doduše neki od njih pa i metilni alkohol naći u trgovinama pa takva pića mogu

biti već radi tih primjesa opasnija za ljudsko zdravlje. Otrovanja metilnim alkoholom se događaju obično kad se on zabunom upotrijebi u pripremanju alkoholnih pića. Već i manje količine metilnog alkohola u piću izazivaju teške posljedice, a osobito su poznata oštećenja vidnog živca sve do sljepoće.

Vršen je velik broj istraživanja kojima se nastojalo utvrditi koje je piće najmanje opasno za ljudsko zdravlje, odnosno koje je najopasnije. Prema nekim istraživanjima najmanje su opasna ona pića koja posjeduju najmanje nussastojaka, tj. ona u kojima je čist alkohol razrijeđen u vodi.

Iako alkohol ne izaziva odmah smrt, već u malim količinama djeluje na duševni život, slično kao sredstva kojima se izaziva narkoza pa je u povijesti i bio često upotrebljavan za ublažavanje boli i izazivanje neke vrsti bar djelomične narkoze, prije nego što su bili pronađeni odgovarajući lijekovi.

Osnovna karakteristika alkoholnih pića je da sadrže određenu količinu alkohola. No osim toga prirodna alkoholna

pića imaju i specifičnu boju, miris i okus koje dobivaju od nussastojaka koje sadrže u malim količinama. Katkada se prilikom proizvodnje, osobito umjetno proizvedenim pićima ali i prirodnima, dodaju pojedini sastojci, da im se izmijeni boja, miris ili okus kako bi postala poželjnija. Tako se npr. pivu dodaje hmelj koji mu daje specifični gorki okus, likerima se dodaje šećer itd.

U pojedinim se područjima ili zemljama pojedina alkoholna pića troše više od drugih ili se proizvode specifična pića karakteristična za tu zemlju (npr. rižino vino u Japanu).

U ovom broju, na kraju razmatranja o alkoholnim pićima, treba reći da većina ljudi zna da pijenje alkoholnih pića može biti opasno ali ih ipak piju, jer im prija njihovo djelovanje na raspoloženje. Zašto je to tako? Zašto ljudi piju? Postoji li takozvano umjereno pijenje i u čemu se ono sastoji? O tim će pitanjima biti riječi u sljedećem broju.

U ovom broju ćemo nastaviti davanjem korisnih adresa i to ovaj puta dvije adrese u Saveznoj Republici Njemačkoj. Sve obavijesti u vezi s alkoholom, alkoholizmom, suzbijanjem poteškoća vezanih uz pijenje, liječenjem i rehabilitacijom alkoholičara dobit ćete ako se obratite na adresu:

Deutsche Hauptstelle gegen Suchtfahren, Westring 2, 4700 Hamm, tel.: 0 23 81 / 2 58 55 ili:

Guttempler-Orden, Adenauerallee 45, 2000 Hamburg.

Novi carinski propisi

Odlukom Saveznog izvršnog vijeća stupili su na snagu 4. srpnja 1982. godine novi propisi o carinskim povlasticama koje mogu koristiti jugoslavenski građani koji se vraćaju s rada u inozemstvu.

Prema odredbi Odluke o utvrđivanju predmeta, količine i vrijednosti na koje se pri uvozu robe primjenjuju carinske povlastice **povećavaju se vrijednosni limiti** ovako:

a) za jugoslavenske državljane koji su na radu u inozemstvu bili najmanje **dvije godine**, ili najmanje **24 mjeseca u tri uzastopne godine**, na predmete namještaja do ukupne vrijednosti do 60.000

dinara (ranije 30.000) i na ostale predmete u domaćinstvu, osim za putnička motorna vozila, do ukupne vrijednosti od 100.000 dinara (ranije 50.000).

b) za jugoslavenske državljane koji su na radu u inozemstvu bili neprekidno najmanje **četiri godine** na premete domaćinstva, osim za motorna vozila, do ukupne vrijednosti od 250.000 dinara (ranije 100.000).

Jugoslavenski državljani koji su na radu u inozemstvu bili neprekidno najmanje **šest godina** mogu koristiti oslobođenje od plaćanja carine na predmete namještaja do ukupne vrijednosti od 100.000 dinara i na ostale predmete domaćinstva (v. doneseni popis predmeta) do ukupne vrijednosti od 300.000 dinara.

(nastavak na sl str.)

(nastavak s prednje str.)

Što spada u predmete domaćinstva?

U **predmete domaćinstva** koje jugoslavenski državljani mogu uvesti, odnosno unijeti bez plaćanja carine spadaju:

1. 1 televizor s pripadajućim uređajima;
2. 1 nosivi televizor veličine ekrana do 48 cm;
3. 1 radio-aparat s pripadajućim uređajima;
4. 1 tranzistor;
5. 1 magnetofon s pripadajućim uređajima i s 20 traka;
6. 1 gramofon s pripadajućim uređajima i sa 100 ploča;
7. 1 fotografski aparat;
8. 1 nosivi (portabl) strojopis;
9. 1 električni ili plinski hladnjak;
10. 1 klima-uređaj;
11. 1 električni, plinski, kombinirani ili drugi štednjak;
12. 1 električna ili plinska grijalica, ili električni radijator;
13. 1 usisivač prašine s pripadajućim uređajima;
14. 1 stroj za pranje rublja s pripadajućim uređajima;
15. 1 stroj za sušenje rublja;
16. 1 stroj za peglanje rublja;
17. 1 stroj za pranje posuđa;
18. 1 stroj za mljevenje i miješanje namirnica;
19. 1 stroj za šivanje;
20. predmeti namještaja, posteljina, zavjese i sl.;
21. pribor za jelo i servisi, najviše za 12 osoba, i odgovarajući kuhinjski predmeti i posuđe;
22. 2 tepiha;
23. 1 glasovir ili drugi glazbeni instrument;
24. knjige i časopisi domaćih i stranih autora;
25. slike i drugi umjetnički predmeti;
26. ukrasni predmeti, uključujući i predmete folklor;
27. šivena tekstilna i kožna roba za osobnu ili kućnu upotrebu;
28. ostali predmeti domaćinstva čija ukupna vrijednost ne prelazi 10.000 dinara.

Povlastice na uvoz privrednog inventara

Najznačajnije povećanje carinskih povlastica odnosi se na oslobođenje od plaćanja carine i primjenu snižene carinske stope na **privredni inventar** koji uvoze naši građani koji su bili na radu u inozemstvu.

● Državljeni SFRJ koji su bili na radu u inozemstvu najmanje **dvije godine**, ili najmanje **24 mjeseca u tri uzastopne godine**, oslobođeni su od plaćanja carine na privredni inventar, osim na motorna vozila, čija vrijednost iznosi do 200.000 dinara (ranije 80.000); na dio vrijednosti od 200.000 do 500.000 dinara (ranije 300.000) plaća se carina po stopi od 10%.

● Jugoslavenski državljani koji su bili na radu u inozemstvu **preko četiri godine** oslobođeni su plaćanja carine na privredni inventar, osim na motorna vozila, čija vrijednost iznosi do 400.000 dinara. Ako vrijednost prelazi iznos od 400.000 dinara, onda se na dio vrijednosti od 400.000 do 500.000 dinara (ranije 300.000) plaća carina po stopi od 10%.

● Građani SFRJ koji su na radu u inozemstvu bili **preko šest godina** oslobođeni su od plaćanja carine na privredni inventar, osim na motorna vozila, čija vrijednost iznosi do 800.000 dinara. Na vrijednost od 800.000 do 1.000.000 dinara plaća se carina po stopi od 10%.

U odluci o utvrđivanju uslužnih, završnih i poljoprivrednih djelatnosti zasnovanih na osobnom radu, za koje se mogu koristiti carinske povlastice, novost predstavlja proširena mogućnost korištenja oslobođenja od plaćanja carine i na privredni inventar koji se uvozi radi bavljenja ugostiteljskim poslom.

Važno upozorenje:

Sirova, pržena i miješana kava ne ubrajaju se u predmete domaćinstva pa se prema tome ne mogu bez carine uvoziti.

Kako će starice i starci u Poljskoj preživjeti zimu koja nadolazi, ovisi i o našoj kršćanskoj brizi za njih

U ljudskom srcu nema mjesta i za mržnju i za ljubav: samo za jedno od to dvoje.

Koliko Nijemci pomažu Poljacima?

U nekoliko posljednjih brojeva našega lista pisali smo koliko su naši vjernici u Njemačkoj materijalno i financijski pomogli poljskoj braći i sestrana. Očito je da naša informacija nije potpuna budući da nam nemali dio naših misionara nije poslao podataka o pomoći koju su dostavili poljskom narodu. Svota od 53.000.- DM koja je preko Naddušobrižničkog ureda dostavljena Poljacima, a koju su sabrali hrvatski vjernici u Njemačkoj, pokazuje da naš čovjek ima veliko srce i da zna suosjećati (i to konkretno!) s onima koji proživljavaju teške dane. Javljali smo i o velikodušnim pošiljkama živežnih namirnica koje su upućivale naše pojedine misije. Hvala svima. A što čine Nijemci?

U zadnjih 15 mjeseci poslale su četiri najveće njemačke dobrotvorne organizacije Poljskoj pošiljke u vrijednosti od 121 milijuna maraka. Poslano je točno 27.500 tona živežnih namirnica, potrepština za dojenčad, higijenskih potrepština i odjeće. Po ocjenama biskupijskog Caritasa u Paderbornu poljske bolnice mogu raditi još samo uz pomoć sa Zapada. „Svima nedostaje sve, od insulina do zavoja“, izjavio je predstavnik Caritasa iz Paderborna. Naša pomoć Poljacima ne smije stati. Upitajmo svoje misionare što možemo učiniti i kako poslati svoj dar narodu iz kojega je naš Sveti Otac.

Onaj tko trči za bogatstvom zapravo bježi od čovjeka, ljubavi i vjere.

„Život bez ljubavi – najveća nesreća”

Stariji ljudi često i previše viču na mladi naraštaj. Mladima oni predbacuju neozbiljnost, nemar u školi, nebrigu za velike vrednote, odavanje lagodnom životu i površnosti, besciljnost, nevjeru. Ponekad je ta kritika i točna. No većina objektivnih promatrača i ocjenjivača mlade generacije misli da današnja mladež nije lošija od jučerašnje. Taj svoj stav opravdavaju tvrdnjama da tra-

Konstantin Wecker

ženje novih putova ne znači totalni ras-kid s duboko ljudskim i vjerskim vred-notama i da iskrenost nije isto što i bezobrazno vladanje. Često puta divni primjeri vjere i čovjekoljublja koje po-kazuju mladi naših dana zadivljuju sta-riju čeljad i utiru put zori, ljepšem, ljudskim sutra.

U „Frankfurter Allgemeine” objavljen je 3. rujna o. g. razgovor s jednim od naj-poznatijih njemačkih sastavljača tek-stova za zabavne melodije, s **Konstanti-nom Wecker**. Mladi Bavarac odgovorio je vrlo originalno i zadivljujuće jedno-stavno na četrdesetak ozbiljnih pitanja. Prenosimo za naše mlade čitatelje dio tog intervjua:

- Što je za Vas najveća nesreća? *Živjeti bez ljubavi.*
- Gdje biste željeli živjeti? *Ovdje gdje upravo živim.*
- Što je po Vašem mišljenju punina ze-maljske sreće? *Ne lagati sebe ni druge.*
- Vaš najdraži lik u povijesti? *Isus.*

- Vaše najdraže junakinje? *Moja majka i moja baka.*
- Što najviše cijenite kod žena? *Ženst-venost.*
- Koja Vam je krepost najdraža? *Po-štenje.*
- Što biste željeli biti? *Goethe, Puccini, Caruso, Franjo Asiški.*
- Što najviše cijenite kod svojih prija-telja? *Poštenje.*
- Vaši heroji? *Albert Schweitzer.*
- Junakinje u povijesti? *Terezija Avils-ka i Sveta Klara.*
- Koje likove u povijesti najmanje cije-nite? *Sve one koji su prolijevali krv.*
- Kako biste željeli umrijeti? *Bez grije-ha.*
- Vaša najveća pogreška? *Neskromnost.*
- Vaše sadašnje duševno raspoloženje? *Istraživačko.*
- Vaš motto? *Treba imati povjerenja u rijeke. To što sam, mogu biti samo ako to i postajem.*

Kako naknadno završiti osnovnu školu?

Gotovo polovica, točnije 47% inozem-ne djece u Njemačkoj ne završava os-novne škole. Vjerojatno je taj postotak, što se tiče naše djece, previsok. Ali po-zitivno se zna da velik broj naših mladih također ne uspijeva dobiti svjedodžbe o završenoj osnovnoj školi. Očito da ta-kovima budućnost nije nimalo ružiča-sta. Može li se što učiniti da bi i nezavr-šeni osnovnoškolci došli do tog dragoc-jenog „komada papira” i tako povećali šanse za upis na više škole i otvorili put do sigurnijeg radnog mjesta? Može.

U **Bad Neustadt a. d. Saale** (Bavarska) počinje 1. studenoga 1982. godine **Tečaj za naknadno stjecanje završne svjedodž-be njemačke glavne škole** koji će završiti 30. srpnja 1983. godine. Svi naši mladići koji ne posjeduju te svjedodžbe morali bi se što hitnije javiti na niže navedenu adresu radi upisa.

Cilj tečaja

Za vrijeme tečaja u prvom će redu biti uklanjani nedostaci u jezičnom i struč-nom znanju. Na kraju tečaja polaže se onda ispit za stjecanje završne svje-dodžbe njemačke osnovne škole.

Uvjeti za sudjelovanje

Na tečaju može sudjelovati svaki mla-dić iz Jugoslavije koji nema završne sv-jedodžbe njemačke glavne škole. Pro-vodit će se testovi pomoću kojih će se ustanoviti osnovne mogućnosti uče-nika za uspješno završavanje tečaja. Dru-gih ograničenja za sudjelovanje nema.

Nastava

Učenici se spajaju u male grupe kojima predaju iskusni pedagozi. Njemački, matematika, sociologija, tehničko cr-tanje i tehnički odgoj te materinski je-zik predaju se prema službenom na-stavnom planu za glavne (osnovne) škole u Bavarskoj. Za učenike koji ne vladaju dostatno njemačkim održavaju se dodatni tečajevi.

Smještaj

Za vrijeme tečaja učenik stanuje u **Bad Neustadt**. Nadzor nad njegovim ško-lovanjem i odgojem vrše stručnjaci. Or-ganiziraju se i posebni programi u slo-bodno vrijeme. Učenici mogu **jedanput** mjesečno posjetiti roditelje a roditelji mogu doći posjetiti svoje sinove.

Troškovi

Takse, troškovi smještaja kao i troškovi putovanja jedanput mjesečno bit će na-doknađeni. Učenik, zapravo roditelji, snose samo troškove dolaska i odlaska te troškove za osobne potrebe (džepa-rac).

Situacija nakon završetka tečaja

Bolje poznavanje jezika i svjedodžba o završnom ispitu povećavaju izgleda da se lakše dođe do posla. Svjedodžba omogućuje upis u neku daljnu školu (zanat).

Ako mladić unatoč svim naporima ne pronađe mjesta za daljnu izobrazbu, postoji mogućnost da se izobrazba na-stavi izvan podozeća (npr. ovdje u Ev-ropskom školskom centru za metalske i ugostiteljske zanate).

Za sve informacije treba se odmah obra-titi na:

ESB, An der Wandelhalle 20, 8740 **Bad Neustadt a. d. Saale**, telefon: 097 71/8042. Tražiti gospodina Zwillinga ili Kampza.

Joža i njegov sin

Socijalni skrbnik je navikao slušati mnoge grijehe i ljudske jade, tim više u tuđini, gdje život čovjeka još jače tereti nego u domovini. Zato me nije smjelo iznenaditi ono što mi je Joža danas bacio na glavu: udri po Papi, Crkvi i popovima, po Njemačkoj, po svima nama u Centru, jednom rječju, cijeli je svijet Joži bio kriv! Pa ipak, kad je bijesan zalupio vratima, skoro mi došlo crno pred oči. Doduše sam nešto naučio o jedincu mu Zvonku pa mi starog bilo iskreno žao, ali on, kao bik na livadi, odviše se i slijepo zajurio u zlobne optužbe i ocrnjivanja, tako da mi se najednom učini kao da se otvara preda mnom duboki ponor pun kleveta, trača i sumnjičenja, iz čijeg grdnog ždrijela iskaču ujedljive guje, glomazni gušteri i štakori.

Već skoro „dvadeset let, kak naši veliju, privremeno zaposlen” u Njemačkoj, Joža se nije ni u snu odrekao povratka u domovinu, kao što to u zadnje vrijeme mnogi čine. Naprotiv, sve što su on i žena mu ovdje zaradili i od usta odkidali, marljivo su štedjeli i cijeli novac ulagali u gradnju lijepe jednokatnice nedaleko Zagreba, te su jedva mogli dočekati i brojili su dane, kad će se moći svih troje vratiti kući pa uživati plodove prisilne pećalbe. Jožin sin Zvonko posve drugačije misli. Odrastao od malenih nogu u Njemačkoj, ovdje svršio škole i izučio zanat, već dobro zarađuje kao mehaničar. Još u roditeljskom stanu, sa starima govori „po naški”, ali se druži više s njemačkim vršnjacima. Ima i njemačku djevojku, ženidba je već u planu. Za njega je državljanstvo samo još formalnost.

Fra Jure je u mnogim obiteljima naslućivao slične teškoće pa je jednom u crkvi, među ostalim, ljudima govorio: „Čoviče Boži, nemoš sidit na dva stoca! Il' ostaješ naš pa se što pri vrni kući, il' si posta Švabo, onda prikriži sve što je rvacko pa živi ovdje pošteno po švapsku, i po rani i po pasošu. Nemoš ovdje živiť i radit', a srcem visit' doli!”

Kod Jože mi je stvar istom postala čudna kad me on jednog dana zamoli da na oglasnu ploču nalijepim sliku njegove nove kuće i da napišem: „Prodaje se!” Fratri su pričali da Jožini više ne dolaze

u crkvu, a kad bi on došao u Centar kakvim poslom, jedva sam ga prepoznao, tako se izmijenio. U ničem mu nismo mogli ugoditi, ostrim jezikom sve kritizirao, u svakoj drugoj rečenici bi pala koja ružna primjedba o Njemačkoj koja „nam loče krv i vkrađe naše sinke”. Skoro svi stranci grde ovu zemlju, ali kad se doista trebaju vraćati u domovinu, onda mnoge „nemoš ni s tri vola odavde odvući”, kaže fra Jure.

Jednog dana doleti Joža opet u Centar, sav uzbuđen: „Znate, prečasn, kaj moj Zvonko včera poveda? 'Tatek mož, više se ne vrnem doma. Tu se bum oženil sa Švabicom i tu zavek ostajem’.” Onda se stari, kao pijetao na smetlištu, napuše pa počne vikati: „Pa kaj dela taj naš hrvac! Bogek i ta naša Marija kralica Hrvata, da nam naše sinke prodaju v tuđine? Kaj spiju? A mi hodimo k vragu!” Badava se fra Jure zgražao: „Sinko, ma nema rvackog Boga i samo naše Gospe! Al' da ti ovo kažem: Kad ti sad zagustilo, zoveš Boga u pomoć, ka' mornar kod bure. Čoviče, Bog ni' neka medicina il' droga koju uzmeš kad te zabo-li! On je više ka majčina ruka koja odraslom djetetu pušta slobodu pa ga hrabri i tiši kad život po njemu udara.”

Joža se posprdnio nasmije: „Kaj prav postoji Bog? Kaj ste ga svojim očim gledali? Ja pak nisem!” Fra Jure odvrati polako i ozbiljno: „Da ti pravo kažem, nisam Ga ni ja još vidija, nako s očima. Al' reci mi ovo: Imaš li ti oca i mater?” Joža otvori usta kao riba na pijesku: „Pa svak ima svoje starše! Prav tak i ja.” „A kako ti znaš, da su baš oni tvoji roditelji? Nit si vidija kako su te otac i mater začeli i rodili, nit znaš kako si izašao iz majčina krila na ovi bili svit – pa ipak to viruješ! Poštivaš i', raniš i izdržavaš – a zar bi ti to činija i za tuđince, da oni nisu tvoji roditelji?”

Sve ovo Jožu nije moglo smiriti i uvjeriti. Cijela se njegova budućnost najednom srozala kao papirnata kolibica. Stariji ljudi koji su proveli djetinjstvo i mladost u domovini pa su kao zreli radnici, silom prilika, pošli u tuđinu da što-god zarade i da se vrate veselo u bolje životne prilike, ne shvaćaju više svoju djecu, i to ne samo kod pitanja ostanka

u tuđini ili povratka u svoju zemlju: kao da su mlađi s nekog tuđeg planeta i kao da govore među sobom kineski – nit' stari razumiju njihovu muziku, njihovu odjeću, filmove, demonstracije niti cijelokupni njihov životni stil, pa se kojiput pitaju: „Je li to moje dijete?”

Zvonko je naprotiv imao posve drugačije shvaćanje o radu, političkoj slobodi, vjeri i o općim životnim prilikama, u koje je ovdje s godinama srastao, da i ne govorimo o podrugljivom nadimku „Jugošvabo”, kojim su ga drugovi u selu dočekivali. „Kad me već smatraju izdajicom domovine pa me zovu Švabom, onda im se više i ne vraćam”, mislio Zvonko u sebi.

Drugiput pokušao fra Jure Jožu ovako smiriti: „Ajđ da ti u povirenju ispričam šta sam ti ja ka' fratić doživija. Već sam se se 'obuka', al' nisam još reka Misu. Jednog dana me pozove magister novaka pa mi strogo veli: 'Kaku si to glupariju ovoj curi napisa?', pa mi gurne list papira. Sad mi svanu! Pri dva miseca sam bija viđa prid crkvom lipu djevojku, al' nit' sam rič s njom ikad progovoriya nit je taknija, samo što sam u mladenačkoj obisti napisa ka niku pismu njoj u čast. 'Sad odlučuj', veli mi magister, 'il' ostaješ u fratrima il' se vraćaš ocu u selo!' Bože moj, mislim ja, šta da mu uzvratim? Jest lipo bit' fratar, postaćeš može bit gvardijan, profesor, učen si čovik i imaš lip život! Al' s druge strane, lip je i život na selu, slobodan si, moš gledat djevojke i oženit se. Što sada? Il' ostat' u dobrom, il' se vrnit neuk i siroma', rob zemlje i vinograda, natrag u selo? Gledaj Joža, i tvoj se Zvonko sad pita: ostat ovdje uz dobar i čestit posa, al' bit pol' stranac i pol' Nimac, il' se s tobom vratit' u rodno selo, bez veliki šansi za budućnost. Pusti ga, Joža, nek on sam odluč: Njegova je koža, njegov život, nije tvoj!”

Knjige knjige knjige...

Čarobna priča o dvadesetstoljetnoj Crkvi

Potkraj 1980. g. zagrebačka nakladnička kuća **Kršćanska Sadašnjost** latila se golemu poslu poduzevši objavljivanje **ILUSTRIRANE POVIJESTI CRKVE ZA MLADU** u deset svezaka pod naslovima: Prvi kršćani, Zlatno doba (do 381.), Kraj staroga svijeta (do 630.), Put barbara (do 900.), U Srednjem vijeku (do 1300.), Rađa se novovjek i čovjek (do 1500.), Reformacija: protestanti i katolici (do 1700.), Doba revolucija (do 1850.), Crkva, ratovi i režimi (do 1945.) i Naši dani. Do sredine ove godine izišli su, na preskok, prvi, treći, četvrti, sedmi i osmi svezak. Svega pet knjiga, dakle polovica posla. Unatoč tekuće nestašice papira u domovini, treba se nadati da će nakladnik kroz godinu-dvije uspješno obaviti ovaj krupni posao i tako pružiti hrvatskom općinstvu, posebno mladima, „gotovo dvije tisuće godina povijesti Crkve, koju mi na ovaj ili onaj način danas nastavljamo” – kako to piše u uvodnoj riječi izdavača.

Ovo djelo je ostvarila skupina talijanskih pisaca i znanstvenika, a naša KS je otkupila pravo prijevoda i objavljivanja na hrvatskom, a zajedno s koperskim Ognjišćem i kosovskom Dritom pridržava izdavačko pravo na slovenskom dotično albanskom jeziku. Djelo su također otkupile neke velike kuće na engleskom, njemačkom, francuskom, japanskom i drugim jezičnim područji-

Kratko prije povratka u domovinu, došao Joža sa ženom u Centar, da se oproste. Ipak smo se znali preko petnaest godina. „Prosim, gospon”, veli žena jedva suzbijajući suze, „povedajte toj benici, da se pomiri sa sudbinom! Včera je poteral Zvonka iz kuće na vulticu, pa sad stalno veli: ‘Moj sinek je vmrl! Ja nemam više sineka! To je fala kaj sem ga roditel i na noge podigel!’”

Fra Jure namigne pa će Joži s malo zlobe: „Kaže stara narodna: ‘U kartama više aduta, u životu više dice.’ A što nisi rodija više od jednog diteta? Sad bi manje jaukao”.

ma, što svjedoči o doista međunarodnoj kakvoći i značenju ove velike ilustrirane povijesti kršćanstva. Kaže se da je štivo namijenjeno „za mlade”, ali ono se čitatelja doima kao da je pisano za svakoga – za staro i mlado, muško i žensko, veleučeno i maloučeno čeljade, za sve one kojima je stalo do dobra štiva, kulture i punijeg doživljavanja svoje osobne kršćanske vjere na svjetskoj i međunarodnoj povijesnoj ljestvici. Pravo zaokruženo znanje – enciklopedija – o Crkvi i njezinoj povijesti.

Dug je put od djetinjstva do zrelosti koja se najsigurnije postiže čitanjem dobrog štiva

Svagdje gdje je to bilo potrebno i moguće, izdavači su u izvorno štivo umetnuli odgovarajući isječak povijesti Crkve u Hrvata, tako da se vidi gdje je naše mjesto na ovoj svjetskoj ljestvici. Istini za volju treba ipak reći da su hrvatski umetci dosta neujednačeni, negdje su preveć skučeni i škrti, negdje opet su izloženi više u uvodu svake knjige nego li u samom štivu tako da čitatelj gubi nit koja povezuje općenito s našim posebnim. Dođe li do drugog izdanja, te bi praznine trebalo popuniti, služeći se već postojećim djelima kao što su na primjer

„Najdublje u kršćanstvu je ljubav Boga prema zemlji. Da je Bog u svome nebu bogat, znaju i druge religije. Ali da je on sa svojim stvorenjima zajedno htio biti

„Pregled povijesti hrvatske Crkve” od Josipa Solde i „Mali ključ povijesti Crkve u Hrvata” od Ž. Kustića. Izdavači su na to mislili i to obećali u uvodu prve knjige, ali eto dosadašnja ostvarenja nisu uvijek bila na visini zamišljenoga.

Međutim, bitno je da ovo djelo „priopćuje činjenice onog jedinstvenog i čarobnog slijeda događaja što ih piše dvadesetstoljetni život Crkve od Isusa Krista do naših dana” – kako uvodno s pravom ističu hrvatski izdavači, dodajući da je „namjena djela omogućiti prvi susret sa sveukupnošću tog događanja”. U ovoj ocjeni će se čitatelj rado složiti s izdavačima, jer se danas više nego ikada o Crkvi i njezinoj povijesti često nadriznanstveno lupeta i koješta pripovijeda, već prema tome gdje tko stoji i što tko zagovara. Ova povijest je u tom pogledu primjerna – ništa ne prešućuje niti izobličuje, jednostavno, poput narodne priče, kazuje o ljudima i događajima, ostavljajući čitatelju da prosuđuje i postavlja nova pitanja. Tako i dolikuje pravoj povijesti koja nema potrebe da bude sluškinja sadašnjosti.

Ovo je **ilustrirana** povijest Crkve, što će reći da je providena nizom crteža u bojama na svakoj stranici tako da se više doima kao slikovnica a ne nipošto kao gusto knjiško štivo nalik na armirani beton. Djelo su naizmjenice ukrasila dva slikara, Antonio Molino i Franco Vignazia, pravi meštri suvremene slikovnice. Ponekom čitatelju će se više dopasti prvospoemenuti umjetnik, posebno svojim izvornim slikarijama iz života Kristova i prvih kršćana. Ukus je pak osobna stvar svakog pojedinca. Ali ono što ostavlja neizbrisiv pečat jest saznanje čitateljevo da su Crkva i njezina povijest doista velika tajna po svom dubokom značenju koji mi ne možemo dokučiti. Možemo samo vjerovati, doživljujući u pamet Kristovu riječ Petru: „Ti si stijena i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju, i vrata paklena neće je nadvladati.” S. Z.

siromašan, da je trpio i da je utjelovljenjem, trpljenjem htio svojim stvorenjima ljubav dokazati – to je dosada nečuveno.” H. U. v. Balthasar

„Slavimo Boga”, sve recenzirane i mnoge druge knjige mogu se naručiti u Naddu-

šobrižničkom uredu, Frankfurt/M., Schreyerstr. 1.

Knjige... (nastavak s prednje str.)

Velika Albanka u službi Krista i sirotinje

Otkad je 1979. g. dobila Nobelovu nagradu za mir, na koju su vrebali mnogi moćnici ovoga svijeta, skromna i sirotinji odana **Majka Terezija** takoreći ne silazi sa stupaca svjetskog tiska i s valova i slika radio-televizija. U prošloj ŽZ zabilježen je njezin posjet HK Misiji u Stuttgartu. Živuća svetica je odvajkada prijateljevala s Crkvom u Hrvata. Stoga je dostojno i pravedno što je marljiva Kršćanska Sadašnjost ove godine objavila knjigu „Majka Terezija, lik i djelo: od djevojčice do nobelovke“, koju je na albanskom napisao mladi kosovarski svećenik dr Lush Gjergji, a već 1980. g. izdala uroševačka Drita u suradnji s KS.

Tko je Majka Terezija, dotično **Ganxhe Bojaxhiu** (Gonđe Bojadžiju)? Primajuću Nobelovu nagradu u Oslu ona sama odgovara na upit novinara: „Po krvi sam Albanka, državljanstvo mi je in-

dijsko, katolička sam redovnica, po zvanju pripadam cijelom svijetu a po srcu samo Isusu!“ Zacijelo velik odgovor velike žene, za koju je cjelokupna svjetska javnost jednoglasno ustvrdila da je najdostojnija dobitnica ove najodličnije i najčuvanije svjetske nagrade.

O Majci Tereziji se mnogo pisalo na svim svjetskim jezicima i prije nego što je bila nagrađena Nobelom. Još prije rata a i u ratu, spominjao ju je zagrebački mjesečnik Katoličke misije, a sedamdesetih godina o njoj su poimence pisali Juraj Gusić (Djelovanje Majke Terezije iz Kalkute, Zagreb 1976. g.) i Luka Depolo (Snaga kruha, Zagreb 1978. g.). U povodu Solinskog slavlja 1976. g. njezin hrvatski misionarski brat o. Ante Gabrić utemeljio je našu podružnicu Međunarodnog udruženja suradnika Majke Terezije.

Međutim, čini se da je Gjergijeva knjiga do sada najcjelovitiji životopis Gonđe Bojadžiju, ne samo po tome što ga je napisao njezin zemljak, čovjek iz iste sredine, nego i zbog ozbiljnosti i svestranosti kojom je istraživao burni i bogati život ove velike žene koju za života sveticom nazivaju. Knjiga je bogato opremljena fotografijama, od obiteljskih iz djetinjstva do trijumfa u Oslu. Lik se mijenjao, ali su oči ostale uvijek iste: blage kao u srne ali i odlučne kao u indijske tigrice.

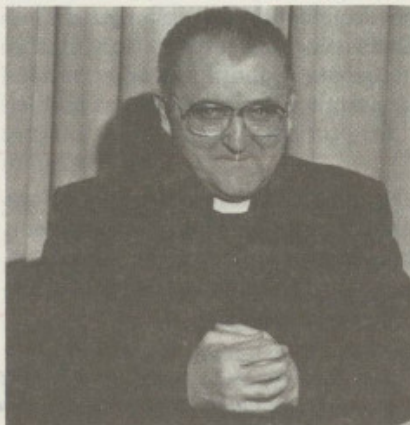
*God bless you
M. Terezia*

Vjera i nevjera

Dobili smo izvanrednu knjigu iz pera biskupa Mije Škvorca, a u izdanju Filozofsko-teološkog instituta Družbe Isusove u Zagrebu, knjigu koja najneposrednije zadire u probleme naših dana i misterij naših duša – kako joj glasi i podnaslov. Na 700 stranica prikazani su gotovo svi aspekti vjerovanja i nevjerovanja, kako teološki i povijesni, tako i filozofski, književni, glazbeni, filmski, uopće umjetnički. Na svako goruće pitanje autor pokušava dati odgovor, a cijelu tu, ponekad vrlo tešku materiju, pruža svojim čitateljima koliko je to god moguće u razumljivom, uvijek blistavom stilu; knjiga je pisana takoreći u jednom dahu, pa se tako i čita, premda je svatko, tko posegne za njom, svjestan potrebe da se ponovno vrati na poglavlja, koja ga posebno zanimaju, na pitanja što ga tište i muče.

A ta su pitanja, recimo: Da li vjerujem? Vjerujem li u Boga? Ili možda ne vjerujem? Što je s mojom vjerom? A ako je

vjera iluzija? Kakav je odnos između vjere i znanosti? Pa onda ono vječno pitanje o smislu opstanka, o smislu života, o napretku, budućnosti. Danas, kad čovjek drhti između nade i tjeskobe, između sigurnosti i opasnosti, danas kad smo svi u tako velikoj neizvjesnosti, u strahu od onoga što dolazi, ovo štivo umiruje, vraća pouzdanje, nadu.

Biskup o. Mijo Škvorc

Der Papst dankt

Staatssekretariat
Nr. 94.615
Vatikan, den 31. 8. 1982

An das kroatische Oberseelsorgeamt in
Deutschland
6000 Frankfurt a. M. 70

Sehr geehrte Herren,

Sie hatten die Freundlichkeit, dem Heiligen Vater ein Exemplar des von Ihnen herausgebrachten Gebet- und Gesangbuches „Slavimo Boga“ zu übersenden und ihm so einen Einblick in Ihr pastorales Wirken zu geben.

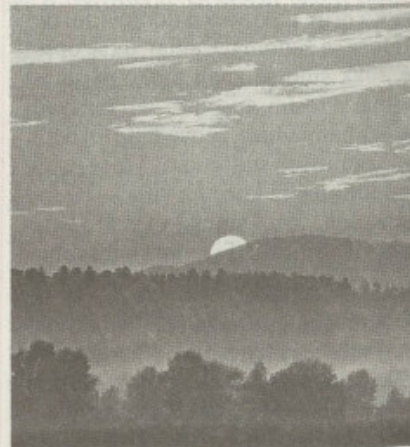
Der Heilige Vater freut sich über die von solchem Erfolg gekrönte mutige Initiative, in welcher zugleich sichtbar wird, wie fruchtbar sowohl der Austausch innerhalb eines Sprachbereiches wie der zwischen denselben sein kann.

Der Heilige Vater erteilt den Geistlichen und Laien des Kroatischen Seelsorgeamtes in Deutschland für Ihre wichtige Tätigkeit wie auch ihren persönlichen Glaubensweg von Herzen seinen Segen.

Mit freundlichen Grüßen

+ Emartius, Substitut

„Vjera i nevjera“ nije samo knjiga, koja iznosi osobna razmišljanja autora, ona je i riznica misli velikana povijesti s najrazličitijih područja od najdrevnijih, pa do naših dana. Stoga ona predstavlja pravi dragulj u knjižnici svakog suvremenog čovjeka: vjernika, ali i nevjernika. mv.

31. listopada 1982.

Misijska nedjelja

Svojim apostolima Krist je dao sveopće poslanje: „Pođite po svem svijetu, proповijedajte Evanđelje svemu stvorenom... učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio!” Vjerna ovoj zapovijedi, Katolička Crkva od samih početaka ima razgranatu misijsku aktivnost. Po njoj je i hrvatski narod postao kršćanski narod. Posebno od Boga pozvani crkveni djelatnici razvijaju misijsku djelatnost među tzv. poganskim narodima, sada ponajviše u afričkim i azijskim zemljama. Lijepi broj hrvatskih svećenika, redovnika, redovnica, a i laika također djeluje u misijama. Među njima red je imenom spomenuti barem o. Gabrića i kćerku slavnog, susjednog nam albanskog naroda, nobelovku Majku Tereziju.

Vjerojatno većina nas nikad neće osjetiti poziv za sudjelovanje u takvoj djelatnosti Crkve, ali pokažimo svoju svijest. Svijest da su nam i crni i žuti i drugi vjernici prava braća kao i suvjernici u našim blizinama. Svijest da je i njima Crkva prava Majka i Učiteljica. Pamteći nadahnute riječi jednog domovinskog svećenika, opetujemo da je i tim dalekim narodima Crkva prava Majka koja ih prima u svoje krilo i iz „kupelji krštenja” rađa kao kršćanski narod; Uči-

teljica, jer i njih, kao nekoć i nas, „učiti i pisati, orati i kopati i za slobodu se boriti!” Doista je vrlo razgranata i raznolika djelatnost misionara. Ukratko, često se zlopateći, oni se skrbe i za vremenito i za vječno dobro tih naroda. Kao što je sačuvala sve vrijedno i dobro što je naš narod imao i prije krštenja, tako Crkva nastoji sačuvati zdrave običaje, kulturu, cijelu baštinu tih naroda, što ispravnije je sjedinjavajući s kršćanstvom.

Naša materijalna pomoć i – još više – molitva veliki su doprinos takvim misijama. (Naglašavamo takvim, da se tko ne zabuni poradi istog naziva ustanova u našim iseljeničkim zajednicama kojima je zadaća čuvati vjersku i nacionalnu svijest iseljenika). Osim spomenute pomoći, mnogo ćemo olakšati misijsku djelatnost, mnoge svećenike osloboditi truda među nama da bi se posvetili misijama, ukoliko se što više potrudimo oko ispunjavanja onog dijela zadaće o čuvanju svega što nam je Krist zapovjedio. Na svakom kršćaninu, a ne samo svećenicima, leži odgovornost. Među nama je mnogo nekrštenih osoba, pa i tzv. krštenih pogana, koji i ne znaju da su kršteni. Jednako se trebamo brinuti i za tzv. „rubne kršćane”, koji su slabo povezani s Crkvom. Poštujući slobodu, nastojat ćemo što bolje s Crkvom upoznavati i što bolje tumačiti ono što žele doznati tzv. „simpatizanti”, koji s poštivanjem samo prate i zanimaju se za ži-

vot Crkve. Cijenimo i one koji s poštivanjem samo priznaju zajedničku kulturnu baštinu koja se temelji na kršćanstvu. Vazda ćemo se posebno truditi oko onih koji Crkvu pogrdjuju, osobito ćemo nastojati da je prestanu blatiti, ostavljajući im da se slobodno odluče hoće li joj ili neće prići.

Uхватimo li se u koštac s problemima naviještanja Evanđelja u našim sredinama, neće trebati opetovano strahovati da će sve više raskršćanjene stare narode i cijelu Europu morati doći obraćati misionari iz novokrštenih naroda. Omogućit ćemo još veću izvornu misijsku djelatnost Crkve, radujući se sve većem broju naše braće po Kristu u svim narodima, rasama i svim stranama svijeta. T.

Od 6. do 11. listopada 1982. g. održava se u Frankfurtu (Messegelände) **Velesajam knjige** (Buchmesse) koji će ove godine biti u znaku religioznog štiva. Među izlagačima iz domovine bit će, kao i dosada, i **Kršćanska Sadašnjost**.

Franjevački susret

Hrvatski franjevci i franjevke koji rade na njemačkom govornom području održat će svoj redoviti godišnji Susret u Vierzehnheiligen, 8621 Grundfeld, **od 15. do 18. studenoga 1982. godine**. Teme Susreta: Autentično franjevaštvo i Koliko je franjevaštvo danas franjevačko. Predavanja će držati franjevački stručnjaci iz domovine.

Listopad-Marijin mjesec (mjesec moljenja krunice)

Najpoznatiji hrvatski misionar o. Ante Gabrić, s majkom Terezijom, za vrijeme posjeta našoj misiji u Frankfurtu

Ausländer und Deutsche feierten gemeinsam ein fröhliches Fest

Viel Folklore und Kulinarisches/Auch über Probleme wurde gesprochen

Offenbach (elb) - Unter dem Motto „Ausländische Mitbürger Offenbachs stellen sich vor“ begann am Samstag bei angenehmem Spätsommerwetter der „Tag des ausländischen Mitbürgers“. Begleitet von der Musik einer jugoslawischen Tanzkapelle besuchten tausende Offenbacher vieler Nationalitäten die Stände der Missionen, Gemeinden und Vereine auf dem

Wilhelmsplatz. Besonders die kulinarischen Spezialitäten der Italiener, Griechen, Türken, Jugoslawen, Portugiesen, Spanier und Kroaten fanden dabei großen Anklang. Aber auch die Informationen über die jeweiligen Heimatländer wurden interessiert angenommen.

Bereits am Samstagmorgen ab 9 Uhr trugen vier ausländische und eine deutsche Fußballmannschaft ein Turnier aus, bei dem die Portugiesen den ersten Platz belegten. Oberbürgermeister Dr. Walter Suermann begrüßte am Abend dann die einzelnen Gruppen und die Gäste des Festes. Sportinternat Perdi Walther überreichte der siegreichen Mannschaft einen Pokal. Am Sonntag wurde das Programm von den folkloristischen Darbietungen der verschiedenen Nationalitäten und einer Diskussion mit Offenbacher Politikern bestimmt.

Wohl nicht nur weil es den einen oder anderen an den letzten Urlaub im Süden erinnerte, sondern auch weil es einfach gut schmeckte, waren die Stände, an denen es bratsche und bries, ständig umlagert. Gambas (Garnelen), Cevapcici, gebratener Fisch, Cebab, Hammelkotelets und Spaghetti wurden in großen Mengen verspeist. Portugiesisches Bier, spanischer Sangria, griechischer Retsina und italienischer Frascati waren ebenfalls sehr beliebt.

Auch für die bunte Folklore der Spanier, Portugiesen, Griechen, Türken, Kroaten, Jugoslawen, Italiener und einer Tanzgruppe der Volkshochschule gab es viel Beifall. Die Akteure hatten sichtlich großen Spaß an den gut einstudierten Vorführungen. Ein Gottesdienst der katholischen Missionen in der Kirche

Viele ausländische Mitbürger hatten sich am Sonntag auf dem Wilhelmsplatz eingefunden, um an der Diskussion mit Offenbacher Politikern teilzunehmen. Dabei kamen vor allem Themen wie Schule, Arbeitslosigkeit, Familienzusammenführung und kommunales Wahlrecht für Ausländer zur Sprache. Foto: Wärmel

Crkva - zaštitnica stranaca (Kirche - Ausländeranwalt)

U cijeloj Saveznoj Republici Njemačkoj već su održani tzv. dani stranih sugrađana uz iznimku Hessena, gdje su zbog zemaljskih izbora 26. rujna odgođeni na prve listopada dane. U vremenima sve veće netrpeljivosti, ponegdje neprijateljstva i mržnje prema strancima, ti su dani bili prilika za bliže kontakte između Nijemaca i stranaca, a pokazali su da uz pojave mržnje postoje i divni primjeri međusobnog slaganja i solidarnosti. Od iduće godine dani stranih sugrađana pretvorit će se u tjedne, kako bi se u tijeku dužeg vremenskog razdoblja promicala sloga među ljudima različitih narodnosti.

Crkve - kako Katolička, tako i Evangelika - dale su ovogodišnjim danima stranaca svoj veliki prilog. To je posve razumljivo, jer borba Crkve za zaštitu stranaca u Saveznoj Republici Njemačkoj, a i u drugim zapadnoevropskim zemljama, nije samo sporadična pojava vezana za ovakve posebne prilike, nego predstavlja svakidašnji sadržaj crkvenog rada i djelovanja. Veliki sadržaji i istine kršćanskog vjerovanja ne iscrpljuju se u razmišljanju i govorenju o pojavama, u debatiranju i diskutiranju, nego u djelima. A ta su djela, ta pomoć Crkve u duhovnom, ali i u praktičnom životu stranaca, vidljiva na svakom koraku. U zadnje vrijeme u odluč-

nom otporu Crkve protiv namjera političara da se ograniči dovođenje djece njihovim roditeljima na radu u Njemačkoj. Borba za obitelj i obiteljski život oduvijek je ležala na srcu Crkve, pa kako ne bi danas, kad su tolike obitelji ugrožene u svom opstanku uslijed migracionih kretanja stanovništva ne samo starog kontinenta, nego i ostalih dijelova svijeta. Ali to je samo jedno područje djelovanja, sva ostala nemoguće je čak i nabrojiti. Spomenimo se samo borbe i pomoći Crkve u školovanju strance djece, u smanjenju stambenih nuždi stranaca, njihovih briga na radnom mjestu, u susjedstvu. Ne zaboravimo na savjetodajstva, dječje vrtiće, kulturni rad, socijalnu pomoć, a da se i ne govori o dušobrižništvu iz domovina stranaca, unutar kojega Hrvatski nad-dušobrižnički ured sa svojim brojnim misijama, župama i centrima na području cijele Savezne Republike igra posebno vidnu ulogu. A tko bi uopće mogao skupiti u nekakve statističke okvire onu svakidašnju pomoć u spasavanju i održavanju ljudskih duša, posebno kad se nađu u zdvojnem, naoko bezizlaznom položaju?

Ili kako je to lijepo rekao referent Njemačke biskupske konferencije za pitanja stranaca biskup Osnabrücker, dr. Helmut Hermann Wittler:

**ZZ ŽIVA
ZAJEDNICA**

Herausgeber:
**Kroatisches
Oberseelsorgeamt
in Deutschland**

Schreyerstraße 1 · 6000 Frankfurt a. M. 70
Telefon: (06 11) 638213

Verantwortlich: Pater Bernardo Dukić

Redakteure: Pater Ignacije Vugdelija
Pater Bernardo Dukić

Redaktionsrat: Dragan Čuturić, Anto Jelić,
Marijan Kopic, p. Josip Mrkonjić, p. Stjepan
Pavić, Branko Šimović

Jahresbezugspreis: DM 10,-

Bankverbindung: Konto Nr. 129 072 bei der
Stadtparkasse Frankfurt (Blz. 500 501 02)

Satz: Fotosatz Service Bauriedl
6082 Mörfelden-Walldorf

Druck: Scholl + Klug Druckerei GmbH
6082 Mörfelden-Walldorf

„Problem stranaca neće riješiti programi i debate, teorije i koncepti, nego samo ljudi, ljubav kojih postaje konkretna, samo ljudi koji ovog ili onog stranog sugrađanina, što živi u njihovu susjedstvu, koji im je bližnji, susreću i postupaju s njim onako, kako bi to Krist učinio. Problem stranaca nije nikakav problem državnog koncepta, nego simptom oslabljenog kršćanskog ponašanja. Problem stranaca nije nikakav problem stranih sugrađana, nego je to naš problem.“

Crkva je taj problem zaista i shvatila kao svoj problem. Stoga danas ovdje i predstavlja najgorljiviju, najsigurniju, najvjerniju zaštitnicu stranaca i to zaista bez obzira na njihovu vjeru, narodnost i boju kože, jer je ostala vjerna svojoj misiji i Kristovim riječima:

„Što učinite bližnjemu svome, meni ste učinili; što njemu uskratite, meni ste uskratili.“

Custos

Scholl + Klug Druckerei GmbH · 6082 Mörfelden-Walldorf 1

Postvertriebsstück 1 F2384 E Gebühr bezahlt: